

FOTO
FORUM

FOTOĞRAF SANATINDA forum

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

FOTO FORUM PK.73 -TRABZON • TLF: 326 51 72 • SAYI: 01 • EYLÜL 1993

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
18 EYLÜL 1993		İKİZDERE VADİSİ ÇEKİM GEZİSİ
25 EYLÜL 1993 Saat: 16.00	DERNEK LOKALI	1993-94 SEZONUNUN AÇILIŞI

Merhaba Arkadaşlar,

Sarı sıcak yaz günleri çok çabuk geçti. Etkinlikler dönemi başlıyor. Yeni sergiler, yarışmalar, heyecanlar ve yeni dostlarla birlikte hepimizi dopdolu günler bekliyor. FOTO FORUM'da yeni sezon Eylül ayı ile başlıyor. Etkinlik takvimimiz siz üyelere ve ilgililere FOTO FORUM Bülteni aracılığıyla ulaşacaktır.

Geleneksel FOTO FORUM Toplu Sonbahar Sergi takvimi duyurular başlığında verilmiştir. Konusu serbest olan sergiye olması gereken ilgiyi göstereceğinize inanıyoruz. Yaz boyunca çektiğiniz kareleri doğrusu merak ediyoruz. Bu konuda titiz davranacağınız inancıyla sevgi ve saygılar...

ÜYE OLMA KOŞULLARI

Derneğimize Fotoğraf Sanatına ilgi duyan herkes üye olabilir. Dernek adresinden edinilecek formu dolduran fotoğrafseverler, Fotoğraf Temel Eğitim kursunun ardından, dernek etkinliklerine olan ilgileri de göz önüne alınarak asil üyeliğe kabul edilebileceklerdir.

DUYURULAR

* Sonbahar Sergisi

Konu : Serbest
Son Başvuru: 15 Ekim 1993
Örnek Baskı Boyutu: 9x13
Değerlendirme: 18 Ekim 1993
Sergileme: 12 Kasım 1993

* Kültür Bakanlığının sanatçılara ören verlerinde indirimden yararlanmaları için düzenlediği kimlik kartları için bir fotoğrafınızı acele derneğe ulaştırın lütfen!

* Üyemiz Özer İskender ve Üye Adayımız Ülfettin Topaloğlu 27 Ağustos 1993 günü Goloğlu Kültür Merkezi'nde ortak fotoğraf sergisi açtılar. Arkadaşlarımızı kutluyoruz.

ÜYELERİMİZİN BAŞARILARI

* Üyemiz Dursun Ali Sarıkoç; Aksaray Belediyesi Fotoğraf Yarışmasında Renkli Baskı dalında 2. lik ödülü aldı.

* Üyemiz Şekip İskender Gaziantep Şahinbey Belediyesi Fotoğraf Yarışmasında 2. lik ve bir mansiyon; Rize İl Kültür Müdürlüğü fotoğraf yarışmasında bir mansiyon aldı.

FOTO FORUM Adına Sahibi
Ve Yazı İşleri Sorumlusu:
TÜRKÜN SÜMERKAN

Derleme: Basın-Yayın- Grafik Kolu
Adına NUR KOÇ,
Syf. Düz. ve Yazım: T. SÜMERKAN

Üyelere Ücretsiz Gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya
Karşılığı posta pulu

FOTO PAZAR

- F3 + MD4 Flaş (Akülü, Şarjlı)..... 1600 \$
- F4 S.....1500 "
- 24-50 mm AF f:3.3-4.5 (Nikon) 400 "
- 35 mm f: 1.4 (Nikon) 450 "
- 105 mm f: 1.8 (Nikon) 450 "
- 75-300 mm AF f:4.5-5.6 (Nikon) 400 "
- 300 mm ED f:4.5 (Nikon) 850 "
- 2X Teiekonverter 200 "
- 80-200 AF f: 2.8 (Nikon)1000 "
- SB 17 Flaş 150 "
- SB 24 Flaş350 "
- FM Gövde 300 "
- Nikon Action Touch (su altı) 200 "

Başvuru: Ali Öz, Ev: 9-1-26 72 613
İş : 55 00 081 (Tempo)
55 00 050

- Nikon F3 Gövde
- " f: 1.2, 50 mm Obj.
- " f: 4.5, 80-200 mm Obj.
- " f: 2.8, 28 mm Obj.

Toplam 20.000.000 TL.

Başvuru: (Tlf.) 32 22 781 - Trabzon

BAŞSAĞLIĞI

* Fotoğraf Sanatçısı ve ANFAD Yönetim Kurulu Başkanı Önder Aşarkoca, Fotoğraf Sanatçısı Gökhan Yalta ile eşi Evren Yalta ve üyemiz Şenol Çapkinoğlu'nun babası aramızdan ayrıldılar. Ailelerine başsağlığı diliyoruz.

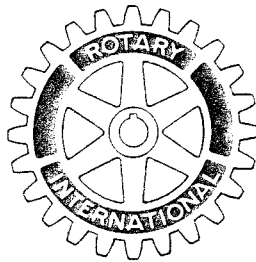
ÜYELERİMİZE İNDİRİM

- Haluk Ticaret %15
- Fera Color %10,
- Dedeoğlu Tic. % 7

Oranında Üyelerimize indirim yapmaktadırlar. Alışverişlerinizde lütfen üyelik kartınızı gösteriniz

*** Lütfen !**

**Otonuzu Kullanırken
Sizi evde bekleyenleri
Unutmayınız !...**

TRABZON ROTARY KLÜBÜ

Trabzon'da Fotoğrafçılık

M. Reşat SUMERKAN

"Trabzon'da yayımlanan KIYI Kültür Sanat Dergisinin 28. Sayısından alınmıştır."

I. BÖLÜM

CUMHURİYET ÖNCESİ

"Bu çalışmanın hazırlanmasında bilgi ve arşivlerine başvurduğum Sayın Arslan Pulathaneli, Burhan Özak Hüseyin Hüsnü Durukan, Meliha Nemlioğlu, İsmail Hacıfettahoğlu, Karluk ve Ozman Ailelerine, gösterdikleri yakın ilgiden dolayı teşekkür etmeyi görev sayıyorum."

FOTOĞRAFÇILIĞIN GELİŞİMİ VE YURDUMUZA İLK GİRİŞİ

Optik olarak görüntüyü bir yüzey üzerine düşürebilmenin tarihi İ.Ö. 4. yüzyılda Aristo'ya kadar uzanmaktadır. (1). Ortaçağdan başlayarak ressamların perspektif çizimlerine yardımcı olan optik görüntü ilk kez, 1826 yılında Nicéphore Niepce tarafından ışığa duyarlı hale getirilmiş bir metal yüzeyde sabitleştirilmiştir.

Fotoğraf olayı optik, mekanik, fizik, kimya ve sonradan da elektronik bilimlerinin ortak ürünüdür.

Avrupa'da tekniğin tüm alanlarında ortaya çıkan yenilikler, batıya açılma çabasındaki Osmanlı imparatorluğuna geçtikten de olsa yavaş yavaş girmeye başlamıştır. Özünde bir "Suret" olan fotoğraf, birtakım tepkilere rağmen ilk kez İstanbul'a gelir. 17 Temmuz 1842 tarihli Ceride-i Havadis gazetesi, Mösyö Kompa adlı bir fotoğrafçının Beyoğlu semtinde 'İzhar-ı marifet' eylediğini, aynı gazetenin 1845 yılı 2232 Sayılı nüshasında M.Naya adlı bir Fransız'ın gene Beyoğlu'nda fotoğrafhanesi bulunduğunu halka duyurmaktadır. (2).

1858 Yılında Diyarbakır'dan Kevork ve Wichen kardeşler (Sonradan Abdullah Biraderler adını alarak) İstanbul'da ilk stüdyolarını geliştirirler ve Abdülaziz'in fotoğrafçısı olurlar. Aynı yıllarda İstanbul'da Phebus, Apollon, Andriomenos, Sebah Joaillier, Karakaşyan, Kargapulos gibi fotoğrafhaneler de birbiri ardınca açılırlar.

O dönemde gerek fotoğraf sanatını icra edenler, gerekse fotoğraf çektirenler daha çok, imparatorluğun Hristiyan toplumu üyeleridir. Dinsel etkilerle müslüman kesim fotoğraf çektirmeyi ve bu mesleği yapmayı günah olarak nitelendirmektedir.

TRABZON'DA FOTOĞRAFÇILIĞIN İLK YILLARI

Osmanlı Devleti'nde fotoğrafçılığın yayılmaya başladığı 19. yüzyıl ortalarında Trabzon, Karadeniz'de Doğu Anadolu ve İran'ın deniz ulaşım kapısı, ipekyolu kollarından birinin limanıdır. Trabzon'da azınlık olarak Hristiyan toplumu üyelerinin yanı sıra, bölge ve İran'la ticari etkinlikleri düzenleyen firmaların çalışanları ve aileleri bulunmakta; Kentte 8 ayrı ülkenin konsolosluğu faaliyet göstermektedir.

Trabzon halkı çevreyle ilişkinin de katkısıyla görülmüştür ve yeniliklere açıktır. Böyle bir ortamda fotoğraf olayının İstanbul'dan, kısa sayılabilecek bir zaman sonra Trabzon'a yansması gecikmez.

Cumhuriyet öncesi dönemin fotoğrafçılığının Trabzon'daki temel niteliği de gene kentin daha çok Hristiyan toplumu üyelerince benimsenmesi olmuştur.

Kakuli objektifinden Ganita ve Kalepark (1893).

CUMHURİYET ÖNCESİ TRABZON'DA FOTOĞRAFÇILAR VE FOTOĞRAFHANELER

● **FOTOĞRAFÇI ARMAKOF:** İstanbul eski Millî Eğitim müdürlerinden Murat Uraz, "Hamsi" dergisinde yayımladığı "Trabzon'da Kültür Hayatı" adlı incelemesinde Trabzon'da ilk fotoğrafhanenin Semerciler başı adıyla anılan yerde (bakırcılar yokuşu) 1868 yılında Armakof adında bir yabancı tarafından açıldığını yazmaktadır. (3).

Armakof ile ilgili bulunabilen tek belge ve kaynak ne yazık ki yalnızca budur.

● **KAKULİ BİRADERLERİN KARADENİZ FOTOĞRAFHANESİ:** Trabzon'da Armakof'tan sonra bilinen ve tanınan ikinci fotoğrafçı Kakuli Biraderler'dir. Türkçe yazımda Kakuli (K.E. Kakuli), Fransızca yazımlarda Cacouli olarak belirtilmiş bu ad Engin çizgen tarafından (4) Cacoulis olarak kaydedilmiştir.

Kakuli'nin kardeşleriyle birlikte mi çalıştığı, yoksa ayrı yıllarda mı sürdürdükleri bilinmemektedir. Bu fotoğrafçıya ait bilinen ilk fotoğraflar, yıldız albümü için II. Abdülhamit'in buyruğu üzerine çekilmiş fotoğraflardır. 57 fotoğraftan oluşan albümdeki fotoğraflarda fo-

Kakuli Stüdyosunda 1910'lu yıllarda çekilmiş bir fotoğraf (solda). Aynı fotoğrafın arkasında (sağda) ise eski Türkçe "Fotoğrafhanesi Karadeniz, Kakuli biraderler" yazılmış. Yanda ise fotoğrafı bulan ve geliştiren Daguerre, Talbot, Niepce adları ve portreleri bulunuyor. Altı kısma bir deniz manzarası çizilmiş.

Aynı yıllarda çekilmiş iki "çolakyan" stüdyosu fotoğrafı. Sağdaki fotoğraf 1914 tarihini taşıyor.

Fotoğraf üstlerinde fotoğrafçı damgaları Kakuli (üstte), Çolakyan (Altta)

toğrafçının imzası da yer almaktadır. Tarihi belirtilmemiş olan fotoğrafların çekim tarihleri A. Bryer ve D. Winfield'in kitabında 1893 yılına referans verilmiştir, (5). Ancak, yapım yılları belli olan bazı yapıların fotoğraflarda görülmemesi, bunların daha önce çekilmiş olabileceğini akla getirmektedir. Şu halde, Kakuli Biraderler'in 1880 sonlarında Trabzon'da fotoğrafçılık yaptıklarını rahatlıkla söyleyebiliyoruz.

Kakuli Biraderler'in 1921'de Trabzon'dan ayrıldığı tahmin edilmektedir. 2.5.1987 tarihinde görüşüğüm hattat, ressam ve fotoğrafçı Sayın Burhan Özak (D. 1908) Kakuli Fotoğrafhanesini hatırlayabildiğini; atelyenin iki katlı olup, camlı tavandan gün ışığı alabilsin diye stüdyonun 1. katta bulunduğunu anlatmıştır. Özak, Kakuli Biraderler'in fotoğrafhaneyi emekli yüzbaşı Mümtaz Bey'e devrettiğini de söylemiştir.

Kakuli Fotoğrafhanesinin bilinen son yeri, Kunduracılar Caddesi Neşe Sok. No:5'te idi (Şimdi zeminde dükkanları bulunan toplu konut)

HAÇİK ÇOLAKYAN (HATCHİK TCHOLAKIAN): Engin Çizgen'in kitabının "Map of the Empire and list of Photographers" adlı bölümünde yalnızca ad olarak yer verilmiş iki fotoğrafçıdan biridir, (6). Bu fotoğrafçı hakkında, elimizdeki iki adet stüdyo fotoğrafı ve birine ait 1330 (1914) çekim tarihinden başka bilgi ve belge henüz gün ışığına çıkmamıştır.

Bunlara ek olarak, 1321 tarihli Trabzon Vilayet Salnamesinde yer alan C. Angerer & Göschl alt yazılı klişe fotoğrafların kaynağına değinmekte yarar görüyorum. Bu adların, görevlendirilmiş bir fotoğrafçı ya da klişeci olup olmadıkları konusunda salname'de herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. ●

— SÜRECEK —

1321 (1905) tarihli Trabzon Salnamesinde yer alan bir köylü fotoğrafı ve fotoğraf altında yer alan ad. (Sağda)

C. ANGERER & GÖSCHL.

DİPNOTLAR: (1) Engin Çizgen: "Başlangıcından 1919 yılına kadar dünyada ve Osmanlı imparatorluğunda fotoğrafın tarihsel gelişimi", 2. Fotoğraf Sempozyumun, Afsad, 17,18 Ocak Ankara, 1987.

(2) Seyit Ali Ak: "Fotoğraf Sanatı mıdır?", Gösteri, Sayı: 18, Mayıs 1982.

(3) Murat Uraz: "Trabzon'da Kültür Hayatı", Hamsi (Trabzon Liselerinden Yetişenler Cemiyeti Yayını), İst., 24 Şubat 1957.

(4) Engin Çizgen: Photography in the Ottoman Empire (1839-1919), Haset Kitabevi, İstanbul, 1987.

(5) Anthony Bryer and David Winfield: The Byzantine Monuments and Topography of the Pontos, Washington D.C., 1985.

(6) Engin Çizgen: Photography in the Ottoman Empire (1839-1919), s.46.

FOTOĞRAF SANATINDA forum

FOTO

FORUM Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

FOTO FORUM PK. 73 -TRABZON • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 02 • EKİM 1993

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
9 Ekim 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	FAZIL SARAÇ DİA GÖSTERİSİ
22 Ekim 1993	Dernek Lokali 17.30	6. DÖNEM FOTOĞRAFÇILIK TEMEL EĞİTİM KURSU
23 Ekim 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	SEYHAN ULUSLARARASI FOT. YARIŞMASI DİA GÖSTERİSİ

Değerli arkadaşlar,

Önümüzdeki günlerde sizlere farklı kentlerden, dost derneklerden ve değerli fotoğrafçılardan sergiler ve dia gösterileri sunacağız. Bu konuda ön ilişkiler kuruldu.

FDÇK Genel Sekreteri Dr.Sefa Ulukan ve AFAD'ın yardımlarıyla ilk gösteri "Seyhan Uluslararası Fotoğraf Yarışması" dialarıyla başlıyor.

1994 yılında Sanat Galerilerinde istiyoruz ki; hep fotoğraf sergileri olsun, dia gösterileri olsun, konuşulan Fotoğraf olsun.

Katılımlarınız hepimizi güçlü kılacak, FOTO FORUM'u hakettiği noktaya getirecektir.

Sevgi ve saygıyla...

Lokalimiz ; Çarşamba günleri 17.30
Cumartesi günleri 10.00
dan itibaren açıktır.

DUYURULAR

* Sonbahar Sergisi

Konu: Serbest
Son Başvuru: 18 Ekim 1993
Örnek Baskı Boyutu: 9x13
Değerlendirme: 20 Ekim 1993
Sergileme: 12 Kasım 1993

* Kültür Bakanlığının, sanatçılara ören yerlerinde indirimden yararlanmaları için düzenlediği kimlik kartlarından edinmek istiyorsanız bir fotoğrafınızı 18 Ekim'e kadar derneğe ulaştırın lütfen!

YARIŞMALAR

* Yeni Yükseltepe Kültür Derneği Fot. Yarışması.
Konu: Geleneksel Türkiye
Son Katılım: 10 Şubat 1994

* AFSAD 11. Ulusal Fotoğraf Yarışması.
Konu: Zaman- Bilim ve Sanat İnsanlarımız -3
Son Katılım: 20 Aralık 1993

* Mülkiyeliler Fot. Yarışması
Konu: Olimpiyat Düşüncesi, Barış- Dostluk ve Spor
Son Katılım: 29 Ekim 1993

Katılım Formlarını Derneğimizden edinebilirsiniz

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Uyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya
karşılığı posta pulu

İZLENİMLER

AYDER

Recep ERGENÇ

Yaylacılık - Kaplıca geleneği ülke genelinde bilinen ve yaygın sürdürülen bir etkinliktir. Doğaya dönük yaşama alışkanlığımızı anlatmada da önemli ipuçlarını oluşturur bu iki davranış. Şimdilerde turizmin yıl içine yaygınlaştırılması ve çeşitlendirilmesi açısından bölgemizin önemli olanakları yeniden keşfediliyor.

Bunun başında yayla turizmi gelmektedir. Bu konu epeydir gündemdedir. Yapılacaklar zaman zaman basında yer almaktadır. Betonlaşan yaylalarımız hangi kültürün temsilcisi olarak turizmde yer alacaksa işte... derken "yaylalarda beton yapılaşmaya izin verilmeyecek" açıklaması içimize su serpti. Neyse, konumuz Ayder!

Doğaya dönük yaşama isteği gün geçtikçe kabarmaktadır. Bu isteğin bölgemizde karşılanmasında Ayder'in sunduğu olanakları ülke içinde ve dışında tanıtımda üzerimize düşeni yapmalıyız.

Trabzon'a üç saat kadar uzaklıktaki bu dünya güzeli yere gitme kararı alınca, önce yolunu sordum. Gerçekten öğünülecek kadar güzel bir yol.

Unlu gıda ürünlerinin (fırın, pastane) büyük ustaları olan Çamlıhemşinliler ve Ayderliler için yeni bir ün anağı doğdu. Bu ün, yalnız Ayder'e değil, bölgemize ve ülkemize de çok şey katacak. Ayder Kaplıcaları sağlık turizmine büyük katkılar sağlayacak nitelikte.

Bursa termal tesislerini de görmüş biri olarak, Ayder'deki yeni termal tesislerle öğünebileceğimizi söyleyebilirim. Hele yurdun değişik yörelerinde çok ilkel koşullarda hizmet veren termalleri duydukça gerçekten Ayder tesisleri ile öğünebileceğimizi gördüm.

Çamlıhemşin ve Ayder'le ilgili yüzlerce kare fotoğraf, dia ve video çekimleri görmüş biri olarak, Ayder'le bu ilk yüzleşmemizde yine de büyülediğimi söylemeliyim. Kayınların beline bağlanmış arı kovanlarını sordum ilkin. Yanıt şu oldu "Ayılardan korumak içindir. Ayının çıkamadığı ağaçlara bağlarız kovanları" Bu kovanların yerden yüksekliği 15,20 m buluyor. Ya balların tadı? Bölgenin bitki zenginliğini anlatmakla bitmez. Sonbaharda çekilmiş fotoğrafların güzelliğini anımsadım, o sonu gelmez görünen ormanlar karşısında. Sarıdan kırmızıya, yeşilden kahverengiye örtüşen doğayı, güzelliği düşündüm. Ve önümdeki yeşil'in, suyun çağıltısı, orman içi piknik

alanları ile Ayder her mevsim görülmesi gereken bir yer.

Bütün bu saydıklarım ile uyum içinde yaşayan insanlar, folklor zenginliği, ahşap evler, yöre halk dansları, mutfak kültürü ve insan sıcaklığı yörenin büyüsunü büsbütün artırıyor. Ne gördüğüm fotoğraflar, ne saydamlar, ne de video çekimleri benim üç makara filmi bitirmemi engellemedi. Haziran'ın son haftasında gittiğim bu yörede halen kar olduğunu da söylemeliyim. Güneş_yeşil ve termal birbiriyle uyum içinde ziyaretçilerine büyük tadlar sunmakta.

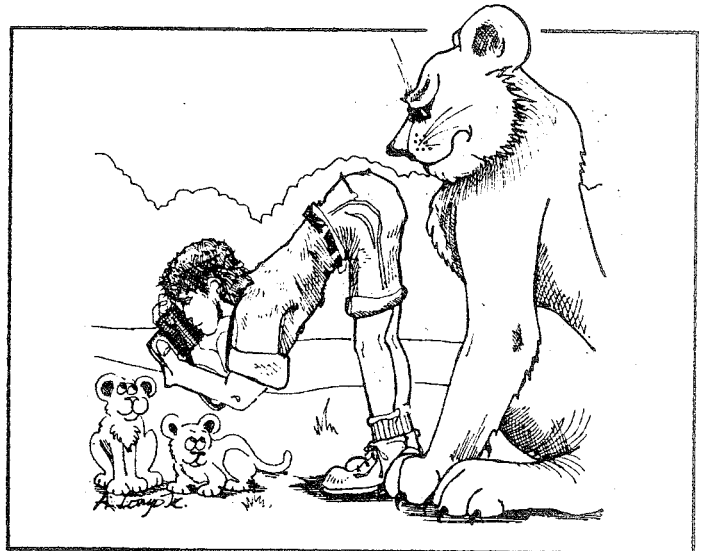
Ayder'in bölge turizmine büyük katkılar sağlayacağına içten inanıyorum. Kaplıcanın kadın hastalıkları, romatizmal hastalıklar, kırık, çıkık rehabilitasyonunda önemli yararlar sağladığını da belirtiyorlar. Ayder kaplıcalarının sağlık turizmine katkılar sağlayacağı, bölgeye önemli turist gelmesini sağlayacak niteliklere şimdiden sahip. Eksiklerin olduğu bilinerek bu yöre için elden gelen her çaba harcanmalıdır.

Ayder'de yeni yapılan kaplıca için emeği geçenleri kutlamak gerek. Ülkemizde yüzakı işlerin çoğalması en büyük dileğimiz.□

ÜYELERİMİZE İNDİRİM

Aşağıda yazılı işyerleri, üyelerimize belirtilen oranlarda indirim yapmaktadırlar. Alışverişlerinizde lütfen üyelik kartlarınızı gösteriniz.

- . Haluk Ticaret: % 15
- . Fera Color: % 10
- . Dedeoğlu Tic.: % 7
- . Ümit Ticaret: % 10

Trabzon'da Fotoğrafçılık

M.Reşat SÜMERKAN

"Trabzon'da yayımlanan KIYI Kültür Sanat Dergisinin 28. Sayısından alınmıştır."

II. BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ (1920 - 1950)

1920'li yılların başında ulusça bir savaş kazanılmış, Cumhuriyet adıyla yepyeni bir idare dönemine girilmiştir. İlerleyen yıllarda Atatürk ilke ve deyimleri toplum katlarına hızla yayılmaya başlamıştır. Böyle bir ortamda toplumun gelenek, ihtiyaç ve beğenilerinde değişiklikler olması doğaldır. Fotoğraf olayı da bu dönemde yaygın bir beğeni ve ilgi kazanmış, bürokratik işlemlerde zorunlu hale gelmiştir. Fotoğraf makinası artık amatörlerin elinde de görülür olmuştur.

Anadolu'da Fotoğraf, Cumhuriyetten sonra gerek fotoğrafhane, gerekse müşteri sayısı açısından bir patlama yapmıştır denebilir. Doğu Karadeniz'de de 1923'lerden sonra "suret" tabusunun aşılarda fotoğrafa talebin arttığını, fotoğrafhanelerin hızla çoğaldığını görüyoruz.

Dönemin özelliği, bu alanda rakipsiz olan gayrimüslim fotoğrafçıların Trabzon'dan ayrılması ile bir boşluğun oluşması, bu boşluğun da artık Türk ve müslüman fotoğrafçıların tarafından doldurulmasıdır. Bu dönemde Trabzon'daki ilk fotoğrafçıların genellikle başka yörelerden Trabzon'a gelmiş olmaları ilginçtir. Olayın bir başka yönü de, Trabzonlu gayrimüslim fotoğrafçıların, müslüman çirak yetişirmemiş olmalarıdır. Aksi yönde bir bilgiye rastlanılmamıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİ TRABZON FOTOĞRAFÇILARI

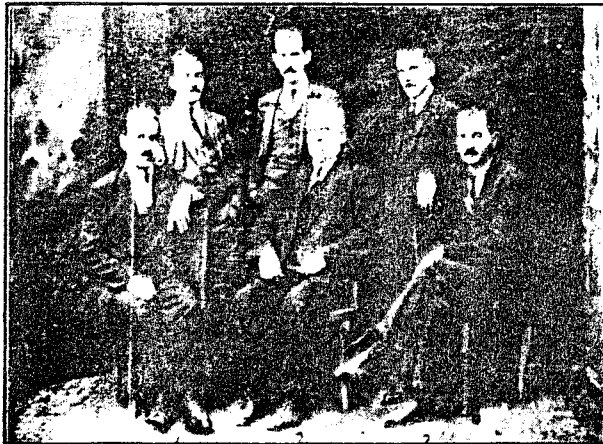
Bu bölüm 1950 yılı ile sınırlanmıştır. Fotoğrafçılar bilinebilen başlangıç tarihleri sırası ile verilmeye çalışılmıştır. Fotoğrafçıların kimileri hakkında pek az bilgi bulunmuş olması bizce özünüdür. Bu sanatçılara ait basılı fotoğraf örneklerinin kaybolmadan gün ışığına çıkmasını diliyoruz.

A- FOTOĞRAFHANELER

1- KATKAS FOTOĞRAFHANESİ: Sahibi belirlenememiştir. Trabzon'da yayımlanan İstikbal Gazetesi, 5 Kanunievvel 1921 tarihli sayısında "Millet Bahçesinde Mehmet Lâmi Efendi lokantası bitişğinde Kafkas Fotoğrafhanesi küşat edilmiştir" (açılmıştır), diye yazmaktadır.

2- MÜMTAZ FOTOĞRAFHANESİ: Fotoğrafhanenin sahibi Mümtaz Bey Bursalıdır. Atatürk'le Samsun'a çıkmış, Kurtuluş savaşında yüzbaşıya kadar yükselmiş, bir süre Trabzon İskele Komutanlığı da yapmıştır. Fotoğrafçılığı askerliği sırasında öğrendiği sanılmaktadır.

1926 yılında basılan Trabzon rehberinde: "Mümtaz Fotoğraf Atelyesi: Şarkın yegane Türk sanatkarhanesidir. Tek, grup agrandizman resimleri gayet dikkatle izhar olunur ve fotoğraf levazımatı üzerine muamele yapılır" diye bir ilan yer almaktadır. Aynı

Trabzon İlk Muallimler Cemiyetinin ilk ve son Heyeti idare azaları (Foto Turhan - 1925)

Hürrem Şatıroğlu
(Foto Hürrem)

Rafet Mustafa
(Foto Moda)

ca 7 teşrinievvel 1340 (1924) tarihli Kakhaha gazetesinde de Mümtaz Fotoğraf Atelyesine rastlıyoruz. Mümtaz'ın 1926-1927 yıllarında Bursa'ya döndüğü tahmin edilmektedir.

3- TÜRK FOTOĞRAFHANESİ: Bu fotoğrafhane ile ilgili elimizde bir gazete haberi bulunmaktadır. 8 Mart 1922 tarihli İstikbal Gazetesinde "Ayşe Çavuş'un resmi Türk Fotoğrafhanesinde satıldı" diye bir habere yer verilmiştir.

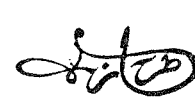
4- KENAN REŞİT FOTOĞRAFHANESİ: Sahibi konusunda bilgi bulunamamıştır. 10 Temmuz 1923 tarihli İstikbal gazetesi, "Kenan Reşit Fotoğrafhanesinin Kâhya Hamamı karşısında faaliyette olduğunu" yazmaktadır.

5- TÜRK MESERRET FOTOĞRAFHANESİ: Sahibi Hüseyin Şevket'tir. Polis emeklisi olduğundan "Polis Şevket" diye de anılır. 1926 yılı Trabzon Rehberinde Türk Meserret Fotoğrafhanesi de yer almakta ve "Her nevi tek ve grup halinde fotoğraf alınıp ve arzu edilen büyüklükte agrandizmanlar dikkatle izhar olunur" şeklinde ilanı verilmiş olup adres olarak "Kunduracılar Caddesinde" diye yer gösterilmektedir.

Burhan Özak bu fotoğrafçı hakkında verdiği bilgilerde, onun Kakuli fotoğrafhanesini devraldığını söylemiştir. Ayrıca Şevket Bey'in, fotoğraf çekimini baldızına da öğrettiğini ve bayan müşterilere onun fotoğraf çektiğini gene Sayın Özak'tan öğreniyoruz.

6- FOTO HÜRREM: Sahibi Hürrem Şatıroğlu Trabzon'ludur. 1898 yılında doğan Hürrem Bey bir süre İstanbul'da kaldıktan sonra 1924 yılında Trabzon'a dönmüştür. Hürrem Bey'i iyi tanıyan Sayın H. Hüsnü Durukan, onun Frerler Kilisesi (İtalyan Katolik Kilisesi) papazından fotoğrafçılık öğrendiğini söylemiştir.

Fotoğrafhanesini 1926-27 li yıllarda Uzun Sokak'ta açan Hürrem Şatıroğlu uzun yıllar Trabzon'un aile fotoğrafçısı olmuştur. Hürrem stüdyosunu son yıllarda Vali Konağı bitişğine taşımış, 1955 yılında Trabzon'dan ayrılarak İstanbul'a göçmüştür. Hürrem Şatıroğlu 1966 yılında ölmüştür. Bu tarihler, Sayın Cumhur

Trabzon Türk Fotoğrafhanesi

Türk Meserret fotoğrafhanesi Müdürü Hüseyin Şevket.

Foto Turhan

Trabzon Türk Fotoğrafhanesi.

(DAMGALAR)

Türk Meserret Fotoğrafhanesinden bir fotoğraf.

Foto Nimet (1942)

(Soldan) Murat Saltık ve Muzaffer Feyzioğlu.

Odabaşoğlu'nun Hürrem Şatıroğlu'nun çocuklarından aldığı bilgilerden sağlanmıştır.

7- CUMHURİYET FOTOĞRAFHANESİ: Burhan Özak'ın verdiği bilgilere göre bu fotoğrafhaneye Binbaşı Necip Bey'in oğlu olan Rifat Bey'e aitti. Şimdi Denizcilik Bankası olan binanın bitişiğinde üst katta faaliyet gösteren Fotoğrafhane, 1920'li yıllarda 1 yıl kadar çalıştıktan sonra, babasının tayini üzerine, Rifat Bey'in de Trabzon'dan ayrılmasıyla kapanmıştır.

8- WOLFFKA (?): Burhan Özak'a göre 1920'li yıllarda Trabzon'da faaliyet gösteren bu yabancı fotoğrafçının atölyesi, Belediye binasının güney bitişiğinde ve üst katta bulunuyordu.

9- FOTO TURHAN: Elimizde 1341 (1925) tarihli bir fotoğrafı bulunan bu fotoğrafçı hakkında başkaca bilgi bulunamadı.

10- FOTO İPEK: Kurucuları Ali ve İsmail Kaynar kardeşlerdir.

Ali 1911, İsmail Kaynar 1914 doğumludur. Trabzon'ludurlar. 1930 başlarında Ali Kaynar, Alümünitçi TUDOR'dan ilk fotoğraf bilgilerini öğrenmiş ve 1931 yılında kardeşini de yanına alarak fotoğrafhanesini açmıştır. İpek fotoğrafhanesi uzun yıllar Suluhan'ın meydan yönündeki yerlerinde çalışmalarını sürdürmüş, 1985 yılında Akademi Kitabevi karşısındaki yerine taşınmıştır.

İsmail Kaynar 1970'te, Ali Kaynar 1983 yılında ölmüştür. Fotoğrafhane bugün T. Fikret Kaynar tarafından yönetilmektedir. Bu bilgiler, İsmail Kaynar'ın oğlu Sayın Nihat Kaynar'dan alınmıştır.

11- FOTO MODA: Adı Rafet Mustafa olan bu fotoğrafçı, Nihat Kaynar'a göre 1933-34 lerde Trabzon'a gelmiştir. Trakya'lıdır. Atelyesi Uzunsokak'ta Akademi Kitabevi karşısında idi. Stüdyo tavanı camlı olduğundan çekimlerde gün ışığı kullanıyordu. Rafet Bey, 1949 larda Trabzon'dan ayrılmıştır.

12- KİTABI HAMDİ MAHDUMLARI: Başman soyadlı bu aile firması kitap, kurtasiye işlerinin yanı sıra stüdyo ve amatör işleri de yapar, bunun için aylıkla fotoğrafçı ustası görevlendirirdi. Dükkan ve atelye, Uzunsokakta eski adliye karşısında bulunuyordu.

Burada çalışan fotoğraf ustaları:

NIYAZI BEY: Şeref Satıcı'ya göre 1935-37 yıllarında görev yapan bu fotoğrafçı, bir fotoğrafının müşteri tarafından beğenilmesi üzerine- sanatçı küskünlüğü duyarak Trabzon'dan ayrılmıştır.

HAYRİ EROK: İstanbul'dan gelen Hayri Bey 1937'de göreve başlamış, 1946 yılına kadar da burada çalışmıştır. 1946 yılında, Uzunsokakta Kızılay Şubesi altında fotoğrafhaneye açmış, bir ara Murat Saltık'la birlikte burada çalışmasını sürdürmüştür. 1948'lerde fotoğrafhanesini kapatarak foto İpek'lerin yanına girmiş, 3-4 yıl kadar çalıştıktan sonra 1950 başlarında Trabzon'da ölmüştür.

ŞEREF SATICI: Daha önce kunduracılık yapan Şeref Bey, Kitabı Hamdi Mahdumları'nın yanına 1938 yılında girmiştir. Hayri Erok ile birlikte de çalışan Şeref Satıcı 1953 yılında buradan ayrılarak kendi işini kurmuştur. (Bkz. Foto Şeref)

13- HASAN ERBAŞ: Aslen Trabzon'lu olan Hasan Erbaş, Batum'da konsoloslukta görevli iken bazı olaylar sonucu 1930 başlarında Trabzon'a kaçmış, aynı yıllarda Gazipaşa Caddesi ile Kunduracılar Caddesinin kesiştiği köşede bir atelye kurmuştur. Atelye 1. katta olup, sokakta da Alaminüt makina ile çekim yapıyordu. Hasan Erbaş, Trabzon'a dönüştü Yaşar Altaş ile kardeşi Nimet Altaş'ı evlat edinir. Bu iki kardeş Hasan Bey'in yanında fotoğrafçılığı öğrenecek ve kendi fotoğrafhanelerini açacaklardır. (Bkz. Foto Doğu). Hasan Erbaş 1940'lı yılların başında ölmüştür. Bu bil-

giler Nimet Altaş'tan derlenmiştir.

14- FOTO DOĞU: Yaşar ve Nimet Altaş kardeşlerin fotoğrafhanesidir. Hasan Erbaş ölünce 1942-43 yıllarında, Suluhan'ın meydan parkı yönündeki bir dükkanında açılmıştır. Nimet Altaş (Trabzon'luların benimsediği adıyla Foto Nimet) uzun yıllar okullarda ve aile toplantılarında fotoğraf çekmiş ve sempati kazanmıştır. Ağabey Yaşar Altaş 1980 Eylülünde ölmüş; Atelye 1985 yılında, Suluhan'ın yıkılma kararı üzerine Trabzon Oteli altındaki yeni yerine taşınmıştır. 1926 doğumlu Nimet Altaş fotoğrafçılığı bu gün de sürdürmektedir.

15- FOTO SUMER: Sahibi Murat Saltık'dır. 1921 doğumlu olup 1977 yılında ölmüştür. Gümüşhanelidir. Fotoğrafçılığı asker-

(Soldan) Şeref Satıcı, Yaşar Altaş ve İsmail Kaynar.

(Soldan) Şeref Satıcı ve Ali Kaynar.

Hayri Erok (gözlüklü) ve Murat Saltık.

likte öğrenip Trabzon'da bir fotoğrafane açmak isteyen Niyazi Ertan adındaki arkadaşının yanında 1942-43 yıllarında işe başlamış, fotoğrafçılığı öğrenmiştir. Bir ara Uzun Sokak'ta Akademi Kitabevi karşısında, sonra da eski adliye yanında Foto Sümer adıyla Hayri Erok'la bir süre birlikte çalışmış, 1948 lerde eski CHP bitişiğindeki dükkanına taşınmıştır. Ölümüne kadar fotoğrafçılığını burada sürdürmüştür.

16- FOTO ŞEREF: Kitabı Hamdi Mahdumları yanında fotoğrafçılığa 1938 yılında başlayan Şeref Satıcı 1923 Bayburt doğumludur. 1953 yılında Kitabı Hamdi'lerin yanından ayrılarak Şems oteli yanındaki dükkanlarını açmış, 1973 yılında da Gazipaşa Yokuşundaki yeni yerine taşınmıştır. Fotoğrafhane aynı adla faaliyettedir. Fotoğrafhaneyi Şeref Satıcı, oğlu Osman Nuri ile birlikte çalıştırmaktadır.

B- ALAMİNÜTÇÜLER

Trabzon'da yalnızca Alaminütçü olarak fotoğraf sanatıyla uğraşan fotoğrafçılar da olmuştur. Ayrıca bazı fotoğrafhanelerin kendilerine ait Alaminüt makineleri olup, halkın bu yöndeki isteklerini de karşılıyorlardı. H.Hüsnü Durukan, 1919-20 lerden 1930 başlarına kadar, İstanbul'dan onbeş-yirmi günlüğüne Trabzon ve çevre ilçelere gelip Alaminütçülük yapan sonra tekrar İstanbul'a dönen fotoğrafçıları hatırlamaktadır. Nihat Kaynar da özellikle tütün alımı ve askere alınacak gençlerin muayene yokla-

ma zamanlarında, Tekel depoları ile askerlik şubelerinin önlerinde, gerekli vesikalık fotoğraf çekimi için 10-15 Alaminütçünün dizildiğini anlatmıştır.

Alaminütçüler;

1- HACI SALİH AKYAZ: 1912 Trabzon doğumludur. 1935 yılında alaminüt makinası ile eski hükümet konağı karşısında fotoğrafçılığa başlamıştır. 1979 yılında işini bırakmış ve bugün emekliliğini sürdürmektedir.

2- AYŞE (?): Salih Akyaz'ın verdiği bilgilere göre Ayşe Sürmeli Yakup'un kızıdır. Annesi Rus'tur. Fotoğrafçılığa 1940 larda başlamış; Uzun Sokak, Olcay Matbaası yanı, Tabakhane yokuşu, gibi Trabzon'un çeşitli yerlerinde Alaminütçülük yapmıştır. Ayşe 1950 li yıllarda evlenerek Trabzon'dan ayrılmıştır.

3- TODOR (?): Nihat Kaynar'a göre Todor 1920 sonları ile 1940 başlarına kadar yıkılan Şems oteli yanında alaminütçülük yapmış, birçoklarına da fotoğrafçılık öğretmiştir.

4- MUSTAFA GÜLGEÇ: Gene Nihat Kaynar'ın verdiği bilgilerden, Mustafa Gülgeç'in fotoğrafçılığı TODOR'dan öğrenip bir süre alaminütçülük yaptıktan sonra 1944-45 yıllarında kısa bir süre Uzun Sokak, eski İnci Sineması karşısında dükkan açtığını öğreniyoruz.

5- MUHİTTİN TİRYAKİ: Meydan Parkı çevresinde 1930'lu yıllardan beri alaminütçülük yapmış, son yıllarında Maraş Caddesi Emlak Kredi Bankası aralığında sürdürmüştür. Bu fotoğrafçının iki yıl önce öldüğü bilinmektedir.

C- MALZEME VE AKSESUAR

Trabzon'lu fotoğrafçılar, 1920'li yıllardan bu yana, fotoğraf makinası dışındaki araç gereç ihtiyaçlarını Trabzon'da Kitabı Hamdi Mahdumları ile Saatçı Hafız (Abdullah Sezgin ve sonra da Oğlu Yusuf Sezgin) den aldıklarını anlatırlar.

İstanbul'dan ilk yıllarda yapılan alışverişlerde ise Bursa Bira-derler, Sirkeci'de foto Yazgan'ların adları geçmektedir. ●

NOT: Bu derlemede bilgi ve belgelerine başvurduğum, I. Bölümde adı geçen kişilere ek olarak Sayın Cumhuriyet Odabaşıoğlu, Nihat Kaynar, Nimet Altış, Şeref Satıcı ve Ali Saltık'a teşekkürlerimi sunuyorum.

KAYNAK KİŞİLER:

Hüseyin Hüsnü Durukan: 1905 doğumlu, İlkokul öğretmeni, Emekli/Trb.
Burhan Özak: 1908 doğumlu, Hattat, Ressam ve Fotoğrafçı/İst.
Salih Akyaz: 1912 doğumlu, İlkokul mezunu, Alaminütçü, Emekli/Trb.
Şeref Satıcı: 1923 doğumlu, İlkokul mezunu, Fotoğrafçı/Trab.
Nihat Kaynar: 1933 doğumlu, Yüksek öğretim mezunu, Avukat/Trab.

* * *

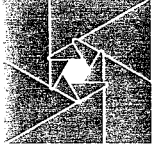

FOTO
FORUM

FOTOĞRAF SANATINDA

forum

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

FOTO FORUM PK. 73 -TRABZON • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 03 • KASIM 1993

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
13 Kasım 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	ANFAD DİA GÖSTERİSİ
20 Kasım 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	ZAFER BAKİ DİA GÖSTERİSİ
26 Kasım 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	FOTO FORUM GELENEKSEL SONBAHAR SERGİSİ
27 Kasım 1993		FOTOĞRAFSEVERLER YEMEĞİ

DUYURULAR

* Sonbahar Sergisi

Konu: Serbest
Son Başvuru: 8 Kasım 1993
Örnek Baskı Boyutu: 9x13
Değerlendirme: 11 Kasım 1993
Sergileme: 26 Kasım 1993

Not: Mahmut Goloğlu Kültür Merkezi'nin dolu olması nedeniyle sergimiz yukarıdaki tarihe erte-
lenmiştir.

GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER

- * Üyemiz Fazıl Saraç'ın Dia Gösterisi Goloğlu Kültür Merkezinde ilgi ile izlendi.
- * FDÇK'nın 21. Toplantısı Trabzon'da gerçekleştirildi
- * AFAD'ın Katkılarıyla Seyhan Uluslararası Fotoğraf Yarışması Dia Gösterisi Goloğlu Kültür Merkezinde büyük bir katılımı ile izlendi.
- * 22 Ekim 1993 günü 6. Dönem Fotoğraf Sanatı Temel Eğitim Kursu dernek lokalinde başladı.

YARIŞMALAR

- * Yeni Yükseltepe Kültür Derneği Fot. Yarışması.
Konu: Geleneksel Türkiye
Son Katılım: 10 Şubat 1994
- * AFSAD 11. Ulusal Fotoğraf Yarışması.
Konu: Zaman- Bilim ve Sanat İnsanlarımız -3
Son Katılım: 20 Aralık 1993
- * GAFSAD Şahinbey Belediyesi Uluslararası Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest SB/RB
Son Katılım: 24 Ocak 1994
- * AFAD Altın Kamera Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest SB/RB/Saydam
Son Katılım: 11 Aralık 1993
(Bu yarışmaya yalnız dernek üyeleri katılabilir)

ACI KAYBIMIZ

Değerli üyemiz, arkadaşımız, yardımsever insan

ADNAN KURUOĞLU'nu

Genç yaşında yitirmenin acısını
içimizde duyuyoruz

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya
karşılığı posta pulu

KARAGÖL'DEN ARTA KALANLAR

Türkün Sümerkan

93-94 Çalışma dönemine yeni girmiştik. Yaz aylarının durağanlığından sıyrılıp Eylül ayında kolları sıvamaya başladık. Planlar, projeler, düşler ... Günlerdir derneğin badanası, halısı, panosu, çiçeği derken eve gitmeyi unuttur olmuştuk.

Herşey bu iş karmaşasında yine bir eylül akşamı Vedat'la FDÇK toplantısından söz ederken başladı. "Toplantıyı Trabzon'da yapsak nasıl olur?" sorusu ilk hangimizden çıktı anımsamıyorum. Toplantı her yıl aksatmadan gittiğimiz Karagöl gezimizle aynı tarihlere rastlıyordu. Toplantıyı; insana huzur veren, sarı-kırmızı-yeşil renklere bürünmüş dağların kucaklaştığı Karagöl'de yapmak cazip geldi. Neden olmasındı? Çılgınca sayılabilecek programımızın olur mu?'ları, acaba?'ları, gelirler mi?'leri bu noktada başladı. Bedenlerimiz tarifsiz sevinç içinde eve koşuş ve ilk telefon FDÇK Sekreteri Sefa Ulukan'a!

Önerimizin bu kadar olumlu karşılanacağını ummamıştım. Sefa'nın sıcak-sevecen ses tonu umut vericiydi. Derneklere ulaşımı aramızda paylaşarak zinciri işletmeye başladık. Aldığım "teşekkür", "koşulları zorlayacağız" yanıtları bedenlerimizi tümüyle sevince, heyecana, bir tutam da telaşa bıraktı.

Program eksiksiz, hiç bir detay atlanmadan hazırlanmalıydı. Vedat, Şirin, Nur ve ben programın oluşması için kolları sıvadık. Herkes payına düşen görevi olması gerektiği gibi yerine getirdi. Evet, tüm hazırlıklarımız tamamı, artık konuklarımızı karşılamaya hazırдық. O gece uyku tutmadı, daha önceki geceler gibi. Günün doğuşuyla yol sandviçleri hazırlandı ve bir nefes derneğe varış. Dostlar gelmeye başlamışlar bile. AY-FAD'dan Bülent Gündoğu, AFSAD'dan Nilgün Gökeşmeoğlu, Tarık Yurtgezer, Dursunali Sarıkoç. Sabah kahvesi, bir dilim kek, yorgun ama gülen yüzler. Birazdan ince, uzun bedeni ve güleç yüzüyle BUFSAD'dan Güven Aktaş giriyor içeri. İşte ANFAD'dan Mustafa Kılıçaslan! Önder Beyi getirmeyi unutmuş! Derken GAFSAD'dan Özalp Dünder, AFAD'dan Vahap Akşen ve de Sefa Ulukan! Bu güzel insanları 22 m2'lik derneğimizde görmek çok sevindirici. Bunca insanla "ses" olarak tanışıyordum. "Ses"lerin beni yanıltmadığına tanık olmaktan mutluyum. Peynirli pidelerimizi yerken bir ayak sesi; FOTOGEN'den Ayhan Erolgil ve Cengiz Karlıova son konuklarımız oluyor. KASK'ın gelmeyeceğini öğreniyoruz. Keşke daha önce haber verebilseydiler.

Ekip gitmek için son yüklemeleri yapıyor ve yola çıkıyoruz. Ufak sohbetlerle başlayan yolculuğumuz;

içten gülüşler, esprilerle sürüyor. Yol boyu istemimiz dışı gelişen aksaklıklar huzursuz ediyor bizleri. Gün battıktan nice sonra varıyoruz Karagöl'e. Önden giden arkadaşlar uykudalar. İçeri giriş ve divanlarda yatakların olmadığına tanık olmak! Yol boyu tırnaklarımı yediğimden yiyecek tırnağımda kalmamış. Bunca titiz çalışma, bunca özen, böyle olmamalıydı. Hafif öfke dolu gözyaşı. Nur ve Şirin'in katkılarıyla yatma sorununu çözüyoruz. Uyku tulumları ve şişme yataklar dostlar için. En büyük odada 11 arkadaşı dizim dizim yatırıp epeyce gülüşüyoruz. Konukları uyutup göle uzanan iskelede küçük bir değerlendirme, Nilgün katılıyor aramıza. Şarkılar, türküler... Gökyüzü binlerce yıldızla donanmış, birazdan bütün yıldızlar göle düşüyor. telaşımızı azaltmak istercesine. Uzanıp topluyoruz bir bir, bazıları kaçıyor.

İlk sabah Mustafa'nın yaptığı menemen kokularıyla uyanış. Bazıları erkenci, çoktan gölü görüntülemeye başlamışlar bile. Sevgili kayın ağacı, gürgen ağacı, onurla gökyüzüne uzanan sevgili ladin. Bunca yıldır hiç bu kadar güzel olmamıştınız. Biliyorum; alev almışcasına kuşandığınız bu kırmızılar, sarılar konuklarımız için. Sevgili göl, yakamozların ne kışkırtıcı. Hepinizle teşekkür ediyorum.

Ve nihayet toplantımız başlıyor. Zaman zaman Nur ve Şirin'in getirdiği çay ve kahvelerle toplantımız 17.00'ye kadar sürüyor. Aradaki molalar karelemek için. Gözleme + Çay partisinin ardından kamp ateşi için tüm ekip odun toplamaya çıkıyoruz. Son gecemiz. Ateşimiz yakılıyor. Hemen ardından Mustafa orgu tınırdatmaya başlıyor. Biraz horon, bir tutam zeybek, türküler, tangolar, valsler... Her köşede ayrı bir neşe yumağı. Izgaralarda etler, bardaklarda rakılar, gökyüzünde milyon tane yıldız, ateşimizden çıkan kıvılcımlarla el ele verip bizi izliyorlar. Paylaşmak çok kutsal bir duygu.

Son sabah; en az dünkü kadar zengin kahvaltının ardından az hüzün karışığı iskele sohbetleri, veda fotoğrafları. Hepimiz bir şeyler topluyoruz. Sanırım topladıklarımız anılarımız. Şu köşede "Nihansın Dideden"i söylüyordu Özalp Bey, güzel sesiyle. Karşı köşede Güven'in, Antalyalı Mustafa'nın ve Vahap Akşen'in dudak ısırtaan oyunları duruyor. Şurası kahvelerimizi büyük bir zevkle yudumlayıp, dernek sorunlarını tartıştığımız çınar dibi.

Biz Forum'cular anılarımızı derleyip, yüreklerimizin bir köşesine yerleştirdik, en kısa zamanda açmak üzere.

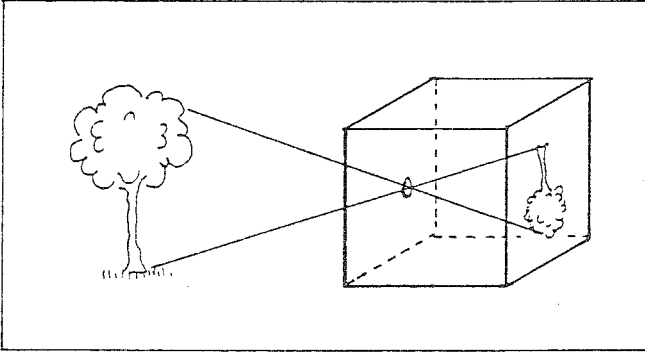
Trabzon otoparkına varış. Seslerde hafif çatallanmalar, gözlerde belli etmemeye çalışılan tuzlu su birikintileri. Kucaklaşmalar, el sallamalar!

Yine gelin dostlar! Amaçlar ve sevgiler ortak olunca; üstelik görülmeye değer bunca güzellik varken, yine bir araya gelelim !

FOTOĞRAF TARİHİNİN BAŞLANGICINDA ÖNEMLİ SATIRBAŞLARI

m. reşat sümerkan

- * M.Ö. 4. Yüzyılda Aristo görüntüleri bir yüzeye düşürmeyi başardı.
- * 1544 Alman matematikçi Frisius, Camera Obscura'nın çizimlerini yaptı.
- * 1550 Giralomo Cardano, Camera Obscura'nın önüne ince kenarlı bir mercek ekleyerek daha parlak ve net bir görüntü elde edilebileceğini bildirdi.
- * 1676 Camera Obscura, Alman Johann Sturm tarafından geliştirildi. Böylelikle Rönesans ressamları tarafından arka yüzeyine kağıt yerleştirilerek görüntüleri doğru perspektifle kopya etmekte kullanıldı.

Camera Obscura

- * 1725 Heinrich Schulze, gümüş bileşiklerinin ışıktan etkilendiğini saptadı.
- * 1826 Dünyada ilk fotoğraf, Nicephore Niepce tarafından 8-10 saatlik bir pozlandırma ile çekildi.
- * 1829 Ressam Louis Daguerre, Camera Obscura üzerinde çalışmalar yaptı. Bakır plakalar üzerine gümüş iodid sürerek görüntü elde etti.
- * 1835 İngiliz William Fox Talbot, görüntüleri kendi bulduğu "Colotype" yöntemiyle metal levhalar yerine gümüş tuzları emdirilmiş kağıtlara sabitleştirdi. Böylece yarı saydam kağıtlardan pozitif kopyalar da elde edebildi.
- * 1839 Şubat, "Fotoğraf" adı ilk kez John Herschel tarafından kullanıldı.

FOTOĞRAF → PHOTOGRAPH
 PHOTO : Işık
 GRAPHE: Yazı, resim

PHOTOGRAPH: Işıkla yazı yazma / ışıkla resim yapma (Yunanca).

- * 1839 Haziran, Fox Talbot 95 negatif ve pozitiften oluşan dünyada ilk fotoğraf sergisini açtı.

"1939 Yılında gerçekleşen bu iki olay, fotoğraf sanatı açısından tarihsel başlangıç sayıldı. 1939 yılı fotoğrafın miladı kabul edildi. 1989 yılında fotoğrafın 150. yılı kutlandı."

- * 1844 Fox Talbot "Doğa'nın Kalemi" adıyla bir fotoğraf kitabı yayınladı. Bu kitap Colotype yöntemiyle yapılmış 24 fotoğraftan oluşuyordu.
- * 1847 Camun fotoğraf negatifi olarak kullanılması, Niepce de Saint Victor tarafından bulundu.
- * 1851 İngiliz heykeltıraş Frederick Scott Archer, Yaş Collodion yöntemi adını verdiği bir yöntemle gümüş bileşiklerini cam levhalar üzerine uyguladı.
- * 1856 Nadar balonla havalanarak fotoğraflar çekti.
- * 1865 C. Piazz Smith magnezyumlu flaşı buldu.
- * 1869 Jelatin emülsiyon Maddox tarafından bulundu.
- * 1873 Hermann Vogel, filmi kırmızıya da duyarlaştırdı.
- * 1888 George Eastman, Kodak şirketini kurdu. Küçük bir kamera ve selülozik asetat Roll film kullanıldı. "Siz düğmeye basın, gerisini biz hallederiz" sloganıyla ortaya çıktı. Kamerası ve yöntemi çok tuttu. Ağır kamera ve karmaşık kimyasal işlemlerden kurtulan amatörler dünyanın her tarafında fotoğraf çekmeye başladılar.
- * 1904 Lumie're kardeşler renkli fotoğrafı buldu.

TÜRKİYE'DE:

- * 1831 Yurdumuza ilk fotoğraf bir "kartpostal" olarak girdi. Bu fotoğraf, Hüsrev paşa'nın eğitim için parise gönderdiği dört kölesinin birlikte çektilerik Paşa'ya gönderdikleri fotoğrafı.
- * 1842 Bay Kompa İstanbula gelerek Beyoğlu'nda gösteri amaçlı fotoğraflar çekmeye başladı
- * 1845 Fransız Carlo Naya İstanbul'da fotoğraf stüdyosu açtı.

KAYNAKLAR:

1. Hasan SALTİK, KTÜ Mimarlık Bölümü "Fotoğrafçılık Seçme Dersi" notları, Trabzon, 1975
2. Engin ÇİZGEN, "Başlangıcından 1919 Yılına Kadar Dünyada Ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğrafın Tarihsel Gelişimi", 2. Fotoğraf Sempozyumu, AFSAD, Ankara, 1987.

1967-1993

ADNAN KURUOĞLU'NUN
ANISI ÖNÜNDE SAYGIYLA EĞİLİYORUZ

** Üyemiz, sevgili arkadaşımız Ruşen Bilen' in babası vefat etti. Arkadaşımızın acısını paylaşıyoruz.

FOTOĞRAF SANATINDA forum

FOTO

FORUM Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

DERNEĞİMİZ FDCK AKTİF ÜYESİDİR

FOTO FORUM PK. 73 -TRABZON • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 04 • ARALIK 1993

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
11 Aralık 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	VAHAP AKŞEN (AFAD) DİA GÖSTERİSİ
18 Aralık 1993	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	SÖYLEŞİ: FOTOĞRAF SANATININ DÜNÜ / BU GÜNÜ / YARINI SÖYLEŞEN: M.Reşat SÜMERKAN
26 Aralık 1993		OVİT DAĞI GEZİSİ

Merhaba,

8. Karma Fotoğraf Sergimizi de açmanın mutluluğunu hep birlikte yaşadık. Açılan her sergideki ürünlerin bir öncekileri aşmış olmasını görmek, yaşamak gerçekten gurur verici. Bu gurur doğal olarak öncelikle üretene, sonra da derneğimize ait. Umarız ki, Bahar'da açacağımız sergi ile fotoğraf sanatını daha üst düzeylere çıkaracağız.

Arkadaşlar, böylesi olayların bir de görülme-yen yanı var. Güzellikleri paylaşmak kadar, emeği, özveri-yi, yorgunluk-ları da paylaşmak üyelik, dostluk yükümlülüğüdür.

Daha duyarlı olacağınız inancıyla sevgiler..

GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER

* Antalya Fotoğraf Amatörleri Derneği (ANFAD) ın Dia Gösterisi, Goloğlu Kültür Merkezinde büyük bir ilgi ile izlendi.

* Üyemiz Zafer BAKI'nin Dia Gösterisi Goloğlu kültür merkezinde ilgi ve zevkle izlendi.

* FOTO FORUM 8. Geleneksel Sonbahar Sergisi 26 Kasım 1993 günü Goloğlu Kültür Merkezi'nde açıldı. Konusu serbest olan sergide 50 adet yapıt yer aldı. Sergide yapıtı olan arkadaşlarımız şunlar: Remzi Atay, Zafer Baki, Suat Boynukalın, Osman Zeki Demirkale, Recep Ergenç, Şekip İskender, Mehmet Kapukaya, Nur Koç, Şirin Kurbetci, M. Sinan Kurbetci, Saffet Lüleci, Hayati Olgun, Vedat Osmanoğlu, Hasan Paçal, Fazıl Saraç, Dursunali Sarıkoç, Türkün Sümerkan, M.Reşat Sümerkan, Hediye Uzun, Ali Van, Mustafa Zengin.

YARIŞMALAR

* Yeni Yüksektepe Kültür Derneği Fot. Yarışması.
Konu: Geleneksel Türkiye
Son Katılım: 10 Şubat 1994

* AFSAD 11. Ulusal Fotoğraf Yarışması.
Konu: Zaman- Bilim ve Sanat İnsanlarımız -3
Son Katılım: 20 Aralık 1993

* GAFSAD Şahinbey Belediyesi Uluslararası Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest SB/RB
Son Katılım: 24 Ocak 1994

* AFAD Altın Kamera Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest SB/RB/Saydam
Son Katılım: 11 Aralık 1993

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya karşılığı posta pulu

"Yeni Başlayanlara"

FOTOĞRAF ÇEKİMİNE HAZIRLIK VE TEMEL KOMPOZİSYON BİLGİLERİ -1

m.reşat sümerkan

GİRİŞ

Sanat , yalın tanımıyla "hoşa giden biçimler yaratma çabası" olarak anlatılan insanca bir duygudur. Sanatsal düzenlemeleri sıradan düzenlemelerden ayıran en önemli özellik, estetik düzen fikrinin o organizasyonda uygulanmış olmasıdır. Sanat yapıtının estetik değerler taşıması gerekir. Eğer bir sanat yapıtı insanda güzel duygular uyandırmıyorsa, içerdiği başka iyi özellikleri de (zihinsel, ahlaksal,bilgisel, vb) kaybedecektir.

Her sanat dalının kendi kuralları vardır. Çünkü her sanat dalında temel malzeme ve anlatımı farklıdır. Ama bu farklara rağmen, evrende güzel olan şeyleri güzellik kavramında buluşturan ortak kuralların bulunduğunu söyleyebiliriz..Bu açıdan, bir müzik parçası ile özenle tasarlanmış bir giysi arasında bile en az birkaç ortak ilke bulabiliriz.

Bir sanat dalını başka sanat dallarıyla buluşturan temel ilkelere sanatın evrensel kuralları adı verilir. Bunlar güzellik biliminin, yani estetiğin de temel ilkeleridir.Tüm sanatsal düzenlemelerde öğeler arasında birlik sağlanması esastır. Bağımsız ve farklı anlatım araçlarının (ses, renk, mekan, sözcük, cisim vb) kendi içlerinde bir araya gelerek dengeli bir bütün meydana getirmeleriyle birlik doğar. Birbirine zıt parçalar bile, birliği oluştururken bir uyuşma ve düzen içinde olmalıdırlar. Buna çokluğun birliği denir. En karmaşık görünen yapıtlarda bile, düzensiz görünümün ardında bir düzen saklıdır. Sanat yapıtında düzen bilinçli biçimde gerçekleştirilir. Burada olasılıklara, rastlantılara yer yoktur.

Her sanat dalı, kullandığı malzeme, anlayış ve temel ilkeleriyle diğerlerinden ayrılır. Sanat tarihçileriyle estetikçiler bu güne değin sanatları çeşitli bazlarda sınıflandırmaya çalışmışlardır. Bu sınıflandırmalardan kimi o sanat dalının kullandığı temel malzemeye, kimi amacına, kimi de somut / soyut sıralamasına göredir. Hegel'in sınıflamasında mimarlık'la başlayan sanatlar şiirle son bulur.

PLASTİK SANATLARDA DÜZENLEME İLKELERİ

Plastik (ya da görsel) sanatlarda ürün ancak belli öğelerle meydana getirilebilir. Örneğin bir resmi yapmak için çizgiden, renklerden yararlanabilirsiniz. Bunlara tasar öğeleri adı verilir. Düzenlemede veya uzayda herhangi bir anlatım için bunlardan

bazılarını kullanmak gerekir Tasar'ın anlamı ise, zihinsel düşünce ve projelerin kağıt üzerine aktarılması durumudur. Bu haliyle kağıt üzerindeki notalar veya bir dansın koreografisi de birer tasardır. Çeşitli sanat tarihçi ve yazarları tasar öğelerini şöyle sıralamışlardır: Çizgi, yön, biçim, ölçü, aralık, doku, ton, renk, değer, hareket, ışık, gölge, alan.

Plastik sanatlarda bir yapıt genel olarak, ana amacı taşıyan anlam yüklü şekil ile, şeklin gerisindeki alanı dolduran ve şekli ön plana çıkarıp vurgulamaya çalışan; ama bunu yaparken de şekle yabancılaşmayan, onunla bütünleşen bir zemin'den (fon) oluşur.

Yukarıda sözü edilen tasar öğelerinin bazılarında (kimi yerde belki tümünden) yararlanarak şekil ve / veya zemin oluşturulurken belli ilkeler kullanılmaktadır. Bunlar tasar ilkeleri'dir. Aşağıda sıralanan bu ilkeler, düzenleme yapmakta yol gösterici, belirleyici rol oynarlar.

Tasar meydana getirmekte kullanılan ilkeler şunlardır:

* **Tekrar:** Aynı ögenin birden fazla kullanılmasıdır. Öge aynen veya değişken olarak da kullanılabilir.

* **Uygunluk (Armoni):** Öğeler arasında çeşitli açılardan (renk, yön, biçim ölçü vb.) uygunluk ve benzerlik bulunmasıdır.

* **Zıtlık (Kontrast):** Öğeler arasında çeşitli açılardan zıtlıklar bulunması, öğelerin birbirine benzememesi halidir.

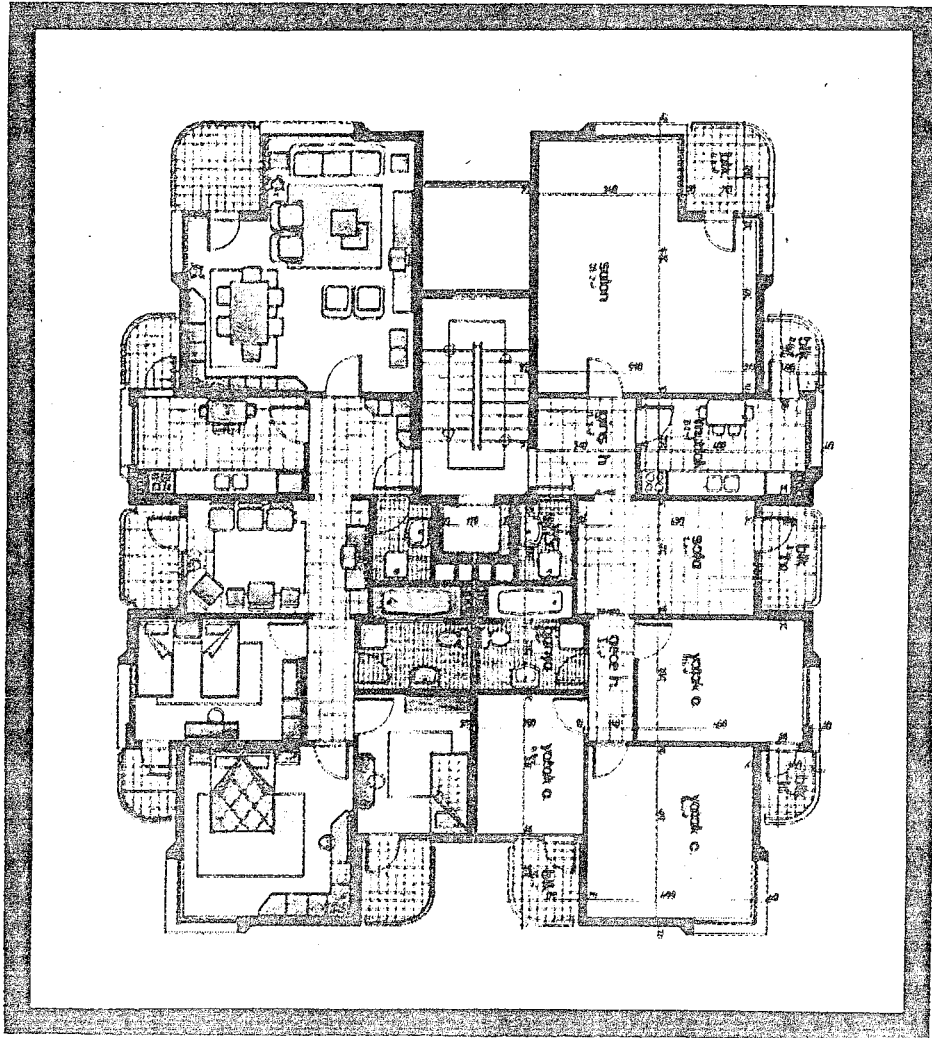
* **Koram:** Öğelerin dizilişinde bir değişme ve kademelenme bulunmasıdır. Örneğin iç içe farklı çapta halkalar, büyükten küçüğe bir eksene sıralanmış şekiller gibi. Bu dizilimler merkezsel, ek-sensel, çevresel olabilir.

* **Egemenlik:** Sanatsal düzenlemelerde, denge içindeki öge veya ünitelerden birinin diğerlerine üstünlük kurmasıdır. Örneğin diğerlerinden çok farklı ölçüde veya renkte bir öge gibi.

* **Denge:** Düzenlemeye giren öğelerin tümünün dengeli bir duyumsama yaymaları halidir. Denge, öğelerin simetrik ya da asimmetrik yerleşimleriyle ayrı ayrı elde edilebilir.

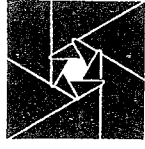
* **Birlik:** Düzenlemeye giren öğelerin bir arada dengeli bir bütün, bir uyuşum oluşturmaları halidir. Birliğe ulaşmak için izlenecek yollar uygunluk, zıtlık ya da egemenlik / değişkenlik yollarından biri olabilir.

S.S.
TEPEKENT
KONUT YAPI KOOPERATİFİ
İLE
"BOZTEPE'DE
FARKLI BİR KONUT SAHİBİ OLMANIN
AYRICALIĞINI YAŞAYIN"

Başvuru: SİNAN KURBETCİ/FORUM MİMARLIK

Uzun sok.Çinili Çarşı Kat.5 Trabzon Tlf.321 66 34

**FOTO
FORUM**

FOTOĞRAF SANATINDA

forum

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

DERNEĞİMİZ FDÇK AKTİF ÜYESİDİR

FOTO FORUM PK. 73 -TRABZON • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 05 • OCAK 1994

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
15 Ocak 1994	Dernek Lokali 14.00	Kontak Baskı Tekniği. Sunan: Ali Van
22 Ocak 1994	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	Dia Gösterisi Sunan: Yakup Kütük (AFAD)
29 Ocak 1994	Dernek Lokali 14.00	6. Dönem Kurs Belgeleri Dağıtım Töreni

Merhaba,

Arkadaşlar, etkinliklerimiz bildiğiniz gibi sadece dernek ve kent sınırları içinde kalmıyor. Dost derneklerden bize gelen güzel ürünlerin yanı sıra FOTO FORUM'da diğer derneklere ve farklı kurumlara ürünlerini ulaştırıyor.

1994 ve 95 yılları için düzenlenen bienaller var, Siyah/Beyaz, Renkli Baskı ve Saydam dallarında. Ülkemizin takım olarak yer alacağı bu büyük etkinlikte demek üyelerimizin ürünlerinin de yer alması elbette gurur verici olur. Bu konuda lütfen ciddi düşünelim ve güzel şeyler üretelim. Zaman bildiğiniz gibi su gibi akıp gidiyor. Duyarlı davranacağınızı biliyoruz.

Sevgiler...

DUYURULAR

* FDÇK 8 Ocak günü toplandı. Alınan kararlardan bazıları şunlar:

. Her derneğin amblem ve logosunun yer alacağı FDÇK flaması yapılması.

. FDÇK no'su olmayan fotoğraf yarışmalarının ilan edilmemesi ve eksikliğin belirlenerek iadesi.

. Derneklerin yakın illerdeki fotoğraf yarışma şartnamelerini denetlemeleri.

. FDÇK Ortak Sergisi düzenlenmesi.

. Siyah/Beyaz Binaline baz oluşturacak 30x40 baskıların Kasım 1994 'teki İFSAK fotoğraf günleri kapsamında sergilenmek üzere organizatör ANFAD'da toplanması.

. Nisan ayındaki FDÇK toplantısına Saydam ve Renkli Baskı Bienali için derneklerin ürün getirmele-

ri.
. Derneklerarası sergi trafiğinin kolaylaşabilmesi için (çerçeveler sorun oluyor) fotoğrafların çerçevesiz ve paspartusuz gönderilmesi.

YARIŞMALAR

* Yeni Yüksektepe Kültür Derneği Fot. Yarışması.
Konu: Geleneksel Türkiye
Son Katılım: 10 Şubat 1994

* GAFSAD Şahinbey Belediyesi Uluslararası Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest SB/RB
Son Katılım: 24 Ocak 1994

* Sami Güner Onur Kupası
Son Katılım: 5.2.1994

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nür KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya karşılığı posta pulu

TEKNİK KÖŞE

TRICOLOR

Tricolor, aynı film karesi üzerine, aynı konunun değişik filtrelerle çekilmesiyle gerçekleştirilen bir tekniktir. Tricolor çekim için, kırmızı , mavi ve yeşil gibi üç ana renkte filtreye ihtiyaç vardır. (Kodak Wratten'de kırmızı 25, mavi 478 ve yeşil 58) Eğer filtreler doğru ana renklerde değilse, sonuç başarılı olmaz.

Tricolor çekim için uygun bir konu bulduktan sonra, makinanızı tripod'a yerleştirin. Filtrelerden birini takın ve fotoğrafınızı çekin. Daha sonra, filmi sarmadan aynı işlemi diğer filtreler için yapın. (Film sarmadan çekim yapabilmek için geri sarma düğmesinden yararlanın) Üstüste 3 çekim yaptığınız için, filmin fazla pozlanmasını önlemek amacıyla, obtüratörü normal değerinin 1/3'üne ayarlayın. Örneğin, normalde f/8 ve 1/30 sn ile yapacağınız çekimi şimdi f/8 ve 1/125 sn ile yapın.

Bu teknik, özellikle sabit bir zemin üzerinde hareket eden ensneler bulunduğu iyi sonuç verir. Bulutlar, şelaleler, nehirler, trafik vs gibi. Konunuzu kendiniz de hazırlayabilirsiniz. Örneğin, buz dolu bir bardağı her bir çekimden sonra çalkalayarak ilginç bir sonuç elde edebilirsiniz. Sonuçta, durağan kısımlarda kırmızı, mavi ve yeşil filtreler birbirlerinin etkilerini yok ederler. Hareketli kısımlar ise, oldukça ilginç bir renk ve görünüm alırlar.

Kaynak: Practical Photography, July 1992.
Çev. Şirin Kurbetci

ÜYE BAŞARILARI

* AFAD'ın düzenlediği ve sadece dernek üyelerine açık olan "Altın Kamera" yarışmasında üyemiz Dursun Ali Sarıkoç, Renkli baskı Dalında 2. lik ödülü aldı. Kendisini kutluyoruz.

BAŞSAĞLIĞI

* Üyemiz Aydın Renda'nın eşi sevgili Ayşenur'u trafik kazası sonucu yitirdik. Çok üzgünüz. Aydın'a başsağlığı diliyoruz.

ÇAĞRI

Arkadaşlar, FORUM'da yayınlatabileceğimiz ürünlerinizi lütfen bize ulaştırın.

Bunlar:

- * Sizin yeni keşfettiğiniz yöreler .
- * Gezi anılarınız,
- * Fotoğraflarınız,
- * Teknik yazılarınız
- * Denediğiniz yöntemler,
- * Çeviri yazılar vb.

ARKADAŞLAR söylemeye dilimiz
varmıyor ama AİDATLAR'dan ne haber!

"Yeni Başlayanlara"

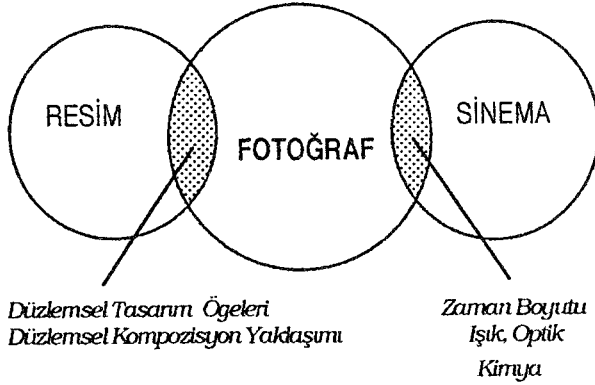
FOTOĞRAF ÇEKİMİNE HAZIRLIK VE TEMEL KOMPOZİSYON BİLGİLERİ -2

m.reşat sümerkan

FOTOĞRAF VE KOMŞU SANATLAR

Fotoğraf ürününü estetik açıdan irdeleyebilmek için, fotoğrafın kendine özgü kurallarını yanında bir sanat dalı olarak bağlı olduğu evrensel kuralları da ele almakta yarar vardır. Acaba fotoğrafın bir sanat dalı olarak, nesnel ve öznel nitelikleri açısından sınıflamalardaki yeri nedir? Sinema 7. sanat ise, perdeden önce görüntüyü metal levhaya sabitleştiren fotoğraf kaçınıcı sanattır?

Fotoğraf bir yandan iki boyutlu bir sanat dalı oluşu ve grafik sanatlar grubunda bulunması nedeniyle Resim'le; diğer yandan zaman boyutu, optik ve kimyasal ilişkilerle de Sinema sanatıyla sıkı komşuluk içindedir. Ayrıca fotoğraf eylem, yaklaşım ve uygulayım özellikleri açısından Bezeme, Ebru, Özgün Baskı (Gravür) gibi grafik eğilimli dallarla aynı grupta yer alır.

Fotoğraf yaratım sürecinin vizör ve kağıt üstü düzenlemelerinde resmin kurallarından birçoğu kullanılır. Ama fotoğrafta ek olarak ışık etkisi, zaman boyutu ve hareket dinamiği vardır. Bu üçü fotoğrafın ayrıcalığıdır.

FOTOĞRAFTA KOMPOZİSYON

Fotoğrafta kompozisyon, vizörde ve kağıt düzleminde tasar öğelerini, duyguları ve sanatın kimi kurallarını da kullanarak estetik bir düzen yaratma çabasıdır. Her ne kadar "yaratımı kurallarla sınırlamak yanlıştır" görüşü ileri sürülürse de, sanatların her türünde, "hoşa gitmeyi ve güzel görünmeyi" kolaylaştıran ortak formüllere rast-

lanır. Bu konuda kimi ortak kurallar vardır ki tüm sanatların en basitinden en karmaşık ürünlerine kadar kolayca sezilebilirler. Ortalama insan gözü ve beyninin nelerden hoşlandığı bilinmektedir. Yazı yazmak ancak nesir ya da şiir ile olasıdır deniyorsa, bunu yaratıcılığı kısıtlayan kural gibi görmek yanlıştır. Belki araştırılırsa ikisinin arakesitinde bir tür yakalanır ama, bu iki kuralla da şimdiye değin harika şeyler yazılabildiği!

Fotografik kompozisyonda sürekli başarı sağlamak için başta bilgi ve yetenek gereklidir. Ama fotoğrafın genellikle küçük anlarda çalışma zorunluluğu nedeniyle, düzeni çabuklukla kavrama için deneyim de büyük önem taşır.

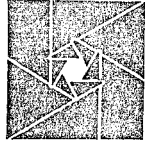
Bu yazının başında, görsel sanatlarda tasar öğelerinden söz etmiştik. Her sanat dalı için bu öğeler dizisine farklı elemanların girmesi doğal ve gereklidir. Bu nedenle Fotoğraf bazında da yeni tasar öğeleri devreye girecektir. Fotoğrafı (vizörde veya kağıt düzleminde) tasarlamada kullanılacak öğeleri şöyle sıralayabiliriz: Nokta (benek), Çizgi, Biçim (leke), Yön, Ölçü, Aralık, Doku, Ton, Değer, Renk, Hareket, Işık, Gölge, Netlik, Açık, Zaman.

Tek bir fotoğraf karesinde bu öğelerin tümünü birden kullanmak olanaksız gibidir. Karşı karşıya bulunduğumuz eşya, olay veya bir yeryüzü parçasının çekiminde, kullanmayı düşündüğümüz nesnel düzenini birer Tasar Öğesi olarak ele almak ve seçim yapmak ilk koşuldur. Şimdi Fotografik Tasar Öğelerini ayrıntılı olarak inceleyelim:

Nokta (benek): Gözümüze yansıyan bütün şekillerin temelinde vardır. Nokta'nın ötelenmesi çizgiyi, çizginin ötelenmesi Biçim'i (leke) oluşturur. Boyutça irice bir noktaya benek denir. Bir fotoğrafın açık tonlu yüzeyinde denge sağlayan minik bir siyahlık (örneğin ufukta bir ağaç) benektir.

Çizgi: Bir doğrultuda ötelenen noktalar çizgi oluşturur. Doğada tek başına kendini belli eden çizgiler (uzun ağaçlar, teller, direkler, taş dizileri, uzaktaki yollar vb) olduğu gibi; iki yüzey arakesiti de (ufuk çizgisi, dağ sıraları, biri sürülmüş diğeri sürülmemiş iki tarla gibi) çizgisel anlatım yaratır. Belli sıklıkta yan yana gelen çizgiler biçim oluşturabilirler.

Biçim (leke): Geometride, çizgilerin ötelenmesiyle elde edilen biçim, fotoğrafçının çizgi kadar kullandığı bir elemandır. Doğada keskin çevre çizgileriyle ayrılmış nesnelere (başta geometrik olanlar) izdüşümleri birer biçimdir. Bizde biçim etkisi uyandıran ancak tarifleyemediğimiz (geometrik olmayan, amorf) izdüşümlere ise leke (kimi zaman da şekil) diyoruz. (sürecek)

**FOTO
FORUM**

FOTOĞRAF SANATINDA

f o r u m

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

— DERNEĞİMİZ FDÇK AKTİF ÜYESİDİR —

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
12 Şubat 1994	Goloğlu Kült. Merk 14.00	Harun Topal (AFAD) Dia Gösterisi
19 Şubat 1994	Dernek Lokali 14.00	Film Okuma Ve Baskı Teknikleri. Sunan: Feridun Aydın
26 Şubat 1994	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	Ali Van Dia Gösterisi

Merhaba,

Bildiğiniz gibi 1992 yılında Trabzon I. Fotoğraf Günleri'ni düzenlemiştik. 15 gün boyunca Trabzon görsel zenginliklere ve üreten-sunan değerli insanlara tanık olmuştu. Aradan 2 yıl geçmesine karşın anılarımız hala çok sıcak.

28 Mayıs-10 Haziran 1994 tarihleri arasında sanatsever kentimizin insanlarına fotoğraf tadını doyaya tekrar yaşatmak için 2. Trabzon Fotoğraf Günleri'ni düzenlemeye karar verdik. Bu konuda ön girişimlerimizi gerçekleştirdik. Gelişmeleri Bülten ile sizlere iletacağız.

Fotoğraf Günleri'nde FOTO FORUM 9. Karma Fotoğraf Sergisi de yer alacak. Konusunu "Çocuk" olarak belirlediğimiz sergi için şimdiden makinelere sarılın. Zaman çok demeyin lütfen!

Sizleri omuz başımızda bilmek-görmek her zaman bizlere güç veriyor.

S e v g i l e r .

DUYURULAR

- * Dost Dernek AFAD Yön.Kur.üyesi Yakup Kütük'ün saydam gösterisi ilgili bir kitle tarafından izlendi.
- * BUFSAD'ca Derneğimizden istenen ve 25 üründen oluşan sergimiz Bursa'da açıldı.
- * AFSAD Fotoğraf Dergisi'ne abone olmak istiyorsanız lütfen Derneğe uğrayın.

YARIŞMALAR

- * Yeni Yüksektepe Kültür Derneği Fot. Yarışması.
Konu: Geleneksel Türkiye
Son Katılım: 10 Şubat 1994
- * Çanakkale Amatör Fotoğrafçılar Derneği (ÇAFD), II. Ulusal Fotoğraf Yarışması.
Konu: Serbest
Son Katılım: 13 Şubat 1994
- * İzmit Rotary Kulübü-KASK Uluslararası Fotoğraf Yarışması.
Konu: Serbest
Son Katılım: 15 Nisan 1994

FOTO FORUM PK. 73 -TRABZON • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 06 • ŞUBAT 1994

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya karşılığı posta pulu

TEKNİK KÖŞE

KAR MANZARALARI ÇEKİMİ

Fotoğraf sanatçısı Derry Brabbs'ın önerileri
(Amatör Photographer, Ocak, 1992)
Çev: Suat Boynukalın

Derry Brabbs, 44 yaşında bir İngiliz fotoğraf sanatçısı. Manzara çekimleri konusunda uzman. Olympus OM4 Ti ve OM2 kameraları ve Zuiko mercekle kullanıyor. Bu yazı ile ilgili çekimler, İngiltere'nin en yüksek zirvesi olan Scafell tepesine ait. Yararlanacağınızı umduğumuz önerileri adım adım sunuyoruz:

1. YER SECİMİ: Kar manzarası çekimi yapacağınız yer / yerleri önceden belirlemesiniz.

2. FİLM VE EKİPMAN: (Derry Brabbs, bu çalışmasında Olympus OM2 ve 65-200 mm. Zuiko zoom mercekle kullanmış. Çekimler 200 mm. ile yapılmış).

* Karda manzara çekmek üzere örneğin bir yere tırmanırken veya konu civarında gezinirken ışığın nasıl hareket ettiğinin izlenmesi çok önemlidir.

* Her tür ışık koşullarında iyi sonuç verdiğinden Fujichrome professional ISO 50 film kullanılırsa iyi sonuç alınabilir.

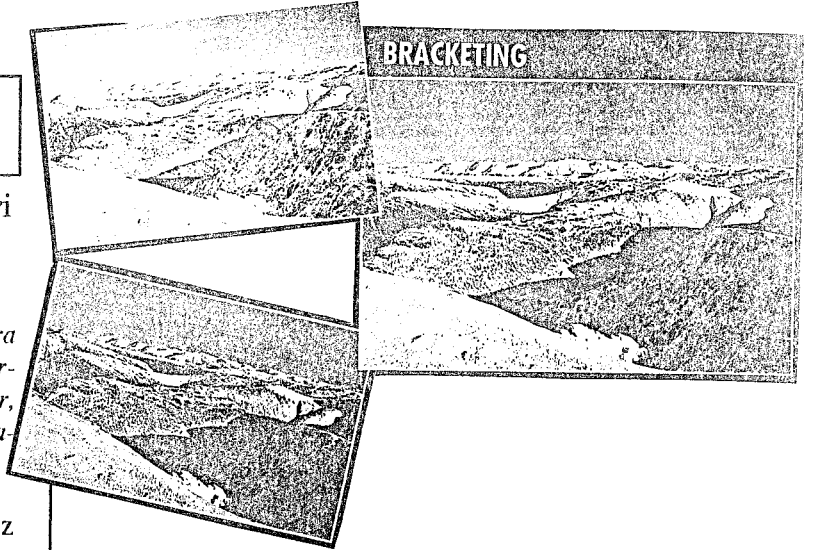
* Uzun pozlama / küçük diyafram açıklığı (maksimum alan derinliği sağlamak üzere) gerektiren yerlerde sehpa kullanmak mutlaka gerekir. Kullanılan sehpanın güçlü olması rüzgar etkisini azaltır.

3. İŞİK: Çekimlerinizin mükemmel olmasını istiyorsanız, ya sabah, ya da akşam ışığını kullanın. Çünkü bu zamanlarda gökyüzü daha renklidir. En iyi zaman, ışığın düşük eğimle geldiği andır. Bu durumda karın dokusunu daha belirgin olarak ortaya çıkaran gölgeler elde etmek mümkündür.

4. KURGU: Kar manzarasını hangi uzaklıktan, hangi açıdan ve ne zaman çekeceğinizi, güneşin batış yönünü dikkate alarak planlamalısınız. Bunun için bir kroki çizmek çok yararlıdır.

5. METRELEME VE POZLAMA: Parlak ve bulutsuz günlerde güneş o kadar yansıtıcı olur ki, kamera size çok parlak ışığa göre bir poz ayarı verir. Bu ayar da karın karanlık, maviye kaçan bir renkte ve az pozlanmış gibi görünmesine neden olur.

Bu konuda Derry Brabbs'ın önerisi ise şu: İlk ayarı yaparak fotoğrafı çekin ve bu ilk ayarı bir başlangıç olarak kaydedin. (poz süresini ve diyafram değerini). Zaman ayarı ile oynamadan diyaframınızı 1 veya 1/2 stop'luk artışlarla açarak yeni çekimler yapın ve her seferinde ayarları not edin. Bu bilgiler size ileride yapacağınız çekimlerde yararlı olacaktır. Örneğin eğer makina f/22, 1/15 sn. lik bir ayar ver diyse, zamanı değiştirmeden diyaframı f/16 ya,

sonra f/8'e, daha sonra da f/5,6'ya ayarlayarak çekimler yapın. Eğer daha hassas çalışmak istiyorsanız diyaframı 1/2 stop'luk artışlarla açın.

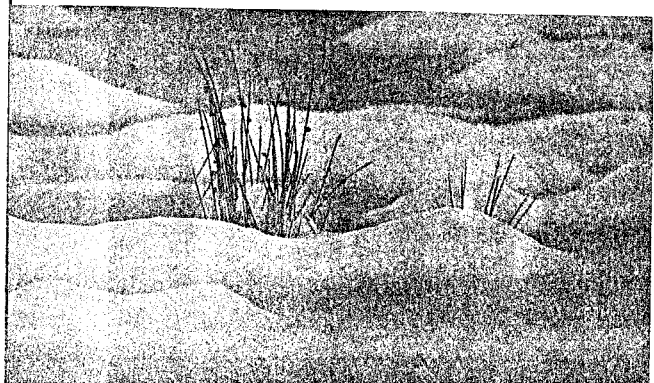
* **6. KOMPOZİSYON:** 23 Yıllık deneyim sahibi profesyonel fotoğrafçı Derry Brabbs, kompozisyon konusunda;

kafeanızı, makinanızın vizöründen gördüğünüz manzarayı 1/3, 1/4, 1/2'ye bölmekle meşgul etmemenizi öneriyor. Kendisi, vizörde rahat oturmuş bir görüntüyü tercih ettiğini söylüyor. Bu arada renkli bir gökyüzünün ve bulutların herhangi bir manzaranın değerini kat kat artırdığını da unutmayın diyor. Örneğin, kompozisyonunuzda ön planda ilgi çekici küçük bir

şey bulmaya çalışın. Çünkü kar'ın büyük beyaz genişliği cansızlığı görünebilir.

* **7. SECENEKLER:** Çeşitli mercekler kullanarak bir çok seçenek yaratabilirsiniz. Örneğin 100 mm. makro / tele mercekle kullanarak tüm görüntü alanını kar dokusu ile doldurabilirsiniz.

Veya üstteki ayrıntı fotoğrafında olduğu gibi; büyük ölçekli dağ manzaralarından grafik görünüşlü ve göz alıcı ayrıntı çekimler yapabilirsiniz.

* **8. KESİP ÇIKARMA:** Diapozitif film kullanıldığında, çekilmiş görüntü üzerinde kesilip atılacak fazlalıklar her vakit olabilir. Ancak çekilmiş dia'da bunu artık yapamayız. O nedenle manzarayı daha etkin ve güzel hale getirmek için görüntünün gerekli gördüğünüz fazlalığını ancak vizörden atabilirsiniz.

* **9. FİLTRE KULLANIMI:** • Polarize filtre aşırı parlaklığı giderir ve gökyüzünü daha mavi yapar.
• 81 A sıcak ton filtresi kardaki soğuk mavi tonun bir kısmını giderir.
• Güneşe doğru çekim yapıldığında dereceli gri filtre kullanılmalıdır. Filtreyi yoğun gölgeli kısım üste gelecek şekilde yerleştirin. Böylece parlak ışık ile nispeten karanlık olan ön plan arasında poz süresi açısından denge sağlanmış olur.

İyi çekimler...□

Kursiyer gözüyle

6. DÖNEM FOTOĞRAFÇILIK KURSU ARDINDAN

Murat Sefer Özdemir

Fotoğraf ilgisi yeni başlayan biri de olsam **Foto Forum** eşliğinden girip çıkar olmak, yaşantıma önemli değişiklikler getirdi diyebilirim.

Daha önceleri de fotoğrafla ilgiliydim ve fotoğraf çekiyordum. Fakat fotoğraf makinasının icadından bu güne kadarki gelişimini ve bir fotoğrafın oluşumunu tüm aşamalarıyla öğrendikten sonra fotoğrafa bakışım tümüyle değişti. Artık basılı fotoğrafa bakarken hangi filmle, kaç diyafram ve enstantaneyle çekildiğini de düşünür oldum. Bu aşamada insan çok sayıda ve farklı fotoğraf görüp bilgisini artırmak istiyor. Bu konuda **Foto Forum**'un tüm etkinlikleri benim için bulunmaz kaynak oldu. O gün orda olan dostlarımız anımsayacaklardır; Vahap Akşen dia-larını izletirken bir yandan da hangi filmi ne amaçla kullandığı gibi bilgileri izleyenlere aktarmıştı. Bence bunlar, fotoğrafa yeni başlayan arkadaşların kaçırmaması gereken bilgilerdi.

29 Ocak cumartesi günü **Foto Forum**, alışılmışın dışında bir etkinliği sunuyordu tüm fotoğraf dostlarına. Kursiyer arkadaşlar olarak, biten bir kurs dönemi ardından belgelerimizi alacaktık. Belgeler bize son ders saatinde basitçe de verilebilirdi. Fakat **Foto Forum** bu günü özel bir gün haline getirmişti ve son bültende tüm üyelerine duyurmuştu. Böylelikle kursiyerlerin üyelerle tanış-

ması ve kaynaştırılması düşünülmüştü.

Derneği daha önce hiç öyle gördüğümü hatırlamıyorum. Kapıdan girdiğimde kendimi güzel bir kalabalığın içinde buldum. Bu kalabalığın o gün bizler için orada toplandığını bilmek ayrı bir mutluluk kaynağı idi. Kursu tamamlayan tüm arkadaşların yüzlerinde sevinç ve heyecan okunuyordu.

Belgelerin dağıtılması anı çok keyifli geçen dakikalardı benim için. O ana kadar hiç düşünmemiştim; o belge bir diploma gibiydi ve ben tüm öğrencilik yaşantımda hiçbir diplomamı 'Şirin' birinin elinden, güzel insanların önünde almamıştım.

Son belge de sahibini bulduktan sonra özenle hazırlanan pastalar daha beklentmeden konuklara sunuldu. Zevkle yenen bu ikramdan sonra ayrılırken, ilk gezide tekrar buluşmanın planları yapılmıştı bile...□

BÜLTEN

BÜLTEN

BÜLTEN

BÜLTEN

BÜLTEN

Yakında yine sizlerle...!

"Yeni Başlayanlara"

FOTOĞRAF ÇEKİMİNDE HAZİMLİK VE TEMEL KOMPOZİSYON KURALLARI-3

m.reşat sümerkan

Yön: Gerek çizgiler, gerekse iki veya üç boyutlu cisimler, konumları ile birtakım yönler belirler. Bu yönlerin paralel ya da aykırı olması görsel izlenimde farklı etki ve anlatımlara neden olurlar (sonsuzluk hissi, engelleme, biteviyelik veya hareket etkileri).

Ölçü: Biçimler ya da lekeler, düzenlemelere belli ölçülerde (büyüklüklerde) girerler. Biçimler farklı ölçülerde kullanıldığında etkileri de farklı olacaktır (büyük öge önemlidir; büyük yanındaki küçük ise ikinci plandadır ve uzaklık hissi verir...).

Aralık: Düzenlemeye giren biçimler arasında her vakit benzer aralıklar (uzaklıklar) bulunmayabilir. Çünkü belli bir gereksinmeden dolayı biçimlerin ölçüleri gibi aralıkları da farklı olabilir. Aralıkları az olan biçimler arasında (örneğin insan figürleri) bir ilişki olduğu düşünülür. Uzaktaki biçim zıtlık duygusu uyandırır.

Doku: Biçimler çok miktarda, küçük ve aralıksız olarak yan yana geldiğinde farklı algılanmaya başlarlar. Artık bir yüzey haline gelen bu yeni oluşuma doku denir. Her biçimin dokusu vardır. Dokular, kendi psikolojik (yakınlık, uzaklık, yumuşaklık, batıcılık...) etkileri ile düzenlemelerde kullanılan önemli öğelerdendir. Bir yüzeye gelen ışığın açısı, dokunun niteliğini etkileyebilir.

Renk: Tasar öğelerinin en önemlilerindendir. Çünkü çevremizdeki her şeyin bir rengi vardır. Siyah ve beyaz renk olarak kabul edilmeseler de onları tarafsız (nötr) renk diye niteleyebiliriz. Gözle algılanan her şeyin fotoğrafı çekilebildiğine göre, objektifin gördüğü de bir anlamda renkler dünyasıdır. Tayf renkleri diye bildiğimiz 7 özet rengin kökeninde 3 ana renk olduğu kabul edilir. Bunlar sarı, kırmızı ve mavidir. Tayf renkleri içinde iki grup ayırılır: Kırmızı, turuncu ve sarı rengin oluşturduğu sıcak renkler grubu ile mavi, yeşil ve mordan oluşan soğuk renkler grubu. Sıcak renkler neşe, canlılık ve hareket duygusu uyandırırken bu renkli cisimler bize daha yakın ve büyük görünürler. Soğuk renkler ise sükunet ve rahatlık verirken bu renge boyalı cisimler daha uzakta ve küçük algılanırlar.

Ton ve Değer: Renklerin gerçek değerinin tayftaki halleri olduğu kabul edilir. Her renk beyaza doğru açıldıkça parlaklaşır; tersine olarak siyaha

yaklaştıkça koyulaşır. Bir rengin çeşitlerine 'Ton', belli bir renk tonunun açıklık ve koyuluk derecesine de 'Değer', bir başka deyişle Ton Değeri adı verilir. Resimde olduğu gibi fotoğrafta da anlatım yüzeyi açık ve koyu (renk ya da nötr renk) tonlarındaki benek, çizgi ve şekillerle bunların ara boşluklarının dengelenmesiyle oluşturulur. Renkli yüzeylere gelen ışığın şiddeti renk tonunu değiştirebilir.

Hareket: Çevremizde durağan ve hareketli şekillerden oluşan bir görsel dünya vardır. Sorun, bu gerçeklik içinden hareketli unsurların iki boyutlu fotoğraf emülsiyonuna nasıl aktarılacağıdır. Sinema dışındaki sanatlarda hareket anlatımları yalnızca o sanatın malzemesini oluşturan öğeler yardımıyla bir 'hareket izlenimi' olarak iki ya da üç boyuta aktarılabilir. Fotoğrafta hareket izlenimi şeklin bizzat kendisinin ya da alıcı makinanın hareketiyle olur. Şeklin hareketinde zaman gerçek, makina hareketinde zaman görecelidir. Hareketli tüm biçimler fotoğraf yüzeyinde nitelik değiştirerek "lekeye" dönüştüğü için, hareket anlatımları anlam zenginliğine katkıda bulunan önemli bir fotografik tasar öğesidir.

Işık ve Gölge: Işık tüm görsel sanatların ana öğesidir. Işığın şiddeti, yönü, eğimi ve rengi, değiştiği tüm yüzeylerde etki farklılığı yaratır. Belli bir konu farklı ışıklarda farklı algılanabilir. Bir yerde ışık varsa gölge de vardır. Yüzeylerdeki girinti ve çıkıntılar gölge oluşmasına neden olur. O halde ışığı kullanan, gölgesini de kullanmak ve dikkate almak zorundadır. Güçlü ışıklar koyu gölgelerin de nedenidir. Işığın ve gölgenin belirgin olması (kontrast) ilgi çekici ve canlılık vericidir. Işık ve gölge belirsizliği (softluk) sükunet, rahatlık ve tekdüzelik doğurur.

Netlik: Fotoğrafa özgü öğelerdendir. Objektif tarafından meydana getirilen bir sonuç olduğundan, tasarıyanın denetimindedir. Netsiz biçimler nitelik değiştirerek 'leke' ye dönüşürler. Leke'ler anlatım açısından 'net' biçimlere göre daha soyut ve anlamca da ikinci plandadır. Netsiz şekiller fotoğraftaki birincil biçimin (hikayenin esas unsurunun) varlığını güçlendiren yardımcı öğelerdir.

Açı: Fotoğraf, yatayda ve düşeyde 360'ar derecelik bir görsel algı alanından küçük bir parçayı seçip alma sanatıdır da.. Bu seçim, objektif ve onun görüldüğü açı aracılığı ile olur. Seçilen açı içindeki biçimlerin ard arda dizilimindeki prensipler (perspektif), gene objektifin optik yapısından kaynaklanır. Belli bir konu, farklı objektif açıları ve oluşan perspektif yardımı ile farklı anlatımlara ulaştırılabilir.

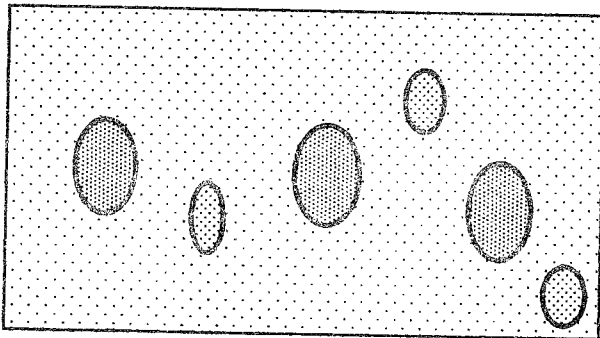
Zaman: Bir fotoğrafın oluşumunda doğrudan başvurulan ve kullanılan ögedir. Fotoğrafçı akan zaman içinden makinasının olanakları çerçevesinde alıntı yapar. Zaman ışığı ve gölgeyi etkilediği gibi, çerçevenin içindeki hareketli unsurların konumunu da belirler. Hareketli ya da hareketsiz belli bir biçimin, çerçeve içinde, zamanın hangi biriminde ve konumunda güzel görüneceğini fotoğrafçı sezer. Çünkü bu bir öngörmedir.

Yukarıda, 'Tasar Ögeleri' başlığı altında, fotoğrafçının fotoğrafik anlatımı oluşturmada kullandığı öğeleri, elemanları gördük. Bu öğeler ikiye ayrılabilir: Nokta (benek), Çizgi ve Biçim (şekil, leke) doğrudan fotoğrafa giran öğelerdir. Diğer öğeler ise, anılan bu üç ögenin konum, nitelik ve bazı değişkenler etkisindeki durumlarıyla ilgilidir.

Fotoğrafçı, emülsiyonuna bu öğelerin bazılarını alarak düzenleme yapar. Ama bu düzenlemeyi de farkında olarak, ya sezgiyle; buna karşın her zaman bilerek (bunu ben de çekerim dedirtmek istemiyorsa, bilmek zorunda olarak!) belli kurallar çerçevesinde yapar. Bu kurallar bütününe 'Tasar İlkeleri' denir. Amaç, tasar öğelerini anlamlı bir bütün ve birlik oluşturacak şekilde organize etmektir. Bu bütünlüğün her zaman bir hikaye içermesi gerekmez. Şekillerle lekelerin göze hoş gelen geometrik düzenlemeleri de birlik içeren anlatımlardandır ve kuşkusuz belli bir ilkesel yaklaşımı vardır. Bu ilkeler, düzenleme yapmakta yaratıcılığı formülize etmekten çok, yol gösterici ve kolaylaştırıcı rol oynarlar.

FOTOGRAFİK KOMPOZİSYONDA TASAR İLKELERİ:

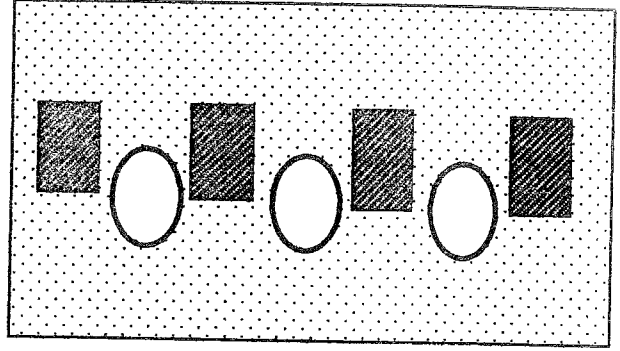
1- Tekrar (Ritm): Bir ögenin aynen ya da çok benzer özelliklerde birden fazla sayıda kullanılmasıyla oluşur. Biçim ya da şekillerin ölçü, biçim, renk, değer, doku ile aralık ve yönleri açısından aynen tekrarına 'Tam Tekrar' denir. Birbirinin aynı olmakla beraber aralarında küçük farklar olan biçimlerin tekrarına da 'Değişken Tekrar' adı verilir. Tam tekrarın monotonluğuna oranla değişken tekrar daha ilgi çekicidir.

Değişken Tekrar

Fotoğrafta insan figürleri, ağaçlar, sıralanmış evler, yan yana kayıklar, bulutlar vb. tekrar örnekleridir.

2- Aralıklı Tekrar (Münavebe): Değişik özelliklerdeki birden çok biçim ya da şekil belirli aralıklarla birden fazla tekrarlanırsa 'Aralıklı Tekrar' ortaya çıkar. Aralıklı tekrar sürekli kullanılırsa monotonluk verdiği söylenebilir.

Değişken Tekrar

Fotoğraf konuları arasında değişik renkte çiçek açmış ağaçların tekrarlanan sıraları, alçak ve yüksek evlerden oluşan diziler, ard arda biri sürülmüş, diğeri sürülmemiş tarla görünüşleri bazı örneklerdir.

3- Uygunluk (Armoni): İki ya da üç boyutlu biçimler arasında ortak ve yaklaşık tarafların bulunmasına uygunluk denir. Biçimler arasındaki uygunluk onların ölçüleri, renkleri, yönleri, aralıkları ve doku özelliklerinden herhangi biri ya da birçoğu bakımından olabilir. Uygunluk, bu ölçütler açısından mutlak bir benzerlikle değil, rahatça hissedilebilir bir yakınlıkla sağlanır. Bu nedenle uygunluk, 'Tekrar' ile 'Zıtlık' arasında bir geçiş yoludur denebilir.

- * TEKRAR (RİTM) : Herşey birbirinin aynıdır.
- * UYGUNLUK (ARMONİ) : Tümüyle aynı değil ama benzer taraflar bulunur.
- * ZITLIK (KONTRAST) : Hiç benzer taraf yoktur.

Uygunluk, biçimlerin ölçü, renk, doku, yön gibi fiziksel özelliklerinde olabileceği gibi onların karakter, anlam ve hizmet beraberliklerinde de olabilir. İnsan figürleri, ağaçlar, taşlılar, peribacaları, aynı yönde uçan kuşlar, bulutlar birbirlerine 'Fiziksel Uygunluk taşırlar. Birbirine sarılmış iki sevgili ile yanbaşılarındaki güvercin 'Hizmet Uygunluğu' başlığında sevgi ya da barış birlikteliğine sahiptir. Bazı cisimler ve cisim grupları ise birbirleriyle hiç ilgileri olmadıkları halde biçim bakımından benzerliklere (çağrışımlara) sahip olabilirler. Buna örnek olarak da başı üzerinde bohça taşıyan kadınlarla peribacalarının biçimsel benzerlikleri verilebilir.

-Sürecek-

FOTOĞRAF SANATINDA forum

FOTO

FORUM Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

FOTO FORUM PK. 73 - 61 001 TRABZON (TÜRKİYE) • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 07 • MART 1994

DERNEĞİMİZ
FDÇK
AKTİF
ÜYESİDİR

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
20 Mart 1994	Bilgi için Dernek ...	Çekim gezisi
26 Mart 1994	Dernek Lokali 14.00	Makro Çekim Sunan: Suat Boynukalın

Merhaba,

Arkadaşlar, biliyorsunuz Mayıs sonunda çok yoğun emek isteyen, özveri isteyen güzel bir onbeşgün yaşayacağız. Trabzon 2. Fotoğraf Günleri! Sizlere ve kentimiz insanına fotoğraf dünyasının ustalarından ve ürünlerinden örnekler sunacağız. Etkinlik taslakları hazırlandı. Bizleri hazırlık aşamalarının yoğun olarak yaşanacağı günlerde yalnız bırakmayacağınıza inanıyoruz.

Hepiniz önemlisiniz, hepinizin emeğine ihtiyacımız var. Bugünler kapsamında yer alacak sergimiz için denkleştirilmesine basıyor musunuz?

Belirtmek istediğimiz bir konu daha var. Dernek gelirlerimizi üye aidatlarının oluşturduğunu bazı arkadaşlarımız gözardı ediyorlar. Ödemelerini en az 3 ay süreyle yapmayan üyelere bundan böyle "Bülten" postalanmaması konusunda Yönetim Kurulumuz karar almıştır. Çünkü Fotokopi ve posta giderleri, bir türlü dolduramadığımız kasamızı sıkıntıya sokmaktadır. Bülten edinmek isteyen arkadaşlar lütfen Dernek'ten alıversinler!

Sevgiler,

DUYURULAR

- AFAD'ın katkılarıyla Harun Topal'ın saydam gösterisi Goloğlu Kültür Merkezi'nde ilgiyle izlendi.
- Üyemiz Feridun Aydın dernek lokalinde "Film Okuma ve Baskı Teknikleri" konulu bir söyleşi yaptı.
- Üyemiz Ali Van'ın dia gösterisi de Goloğlu Kültür Merkezinde kalabalık bir izleyici grubuna sunuldu.
- Geçtiğimiz ay sonuçlanan Yeni Yüksektepe Kültür Derneği Yarışmasında üyelerimizden Sezgin Güvel 3. Vedat Osmanoğlu 1 sergileme kazandılar. Ayrıca Osmanoğlu, ÇAFD'ın düzenlediği ulusal yarışmada da bir sergileme aldı

YARIŞMALAR

- * İzmit Rotary Klübü- KASK Uluslararası Fotoğraf Yarışması.
Konu: Serbest
Son Katılım: 15 nisan 1994
- * Side Belediyesi Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest
Son Katılım: 22 mayıs 1994
- * DSİ Trabzon 22. Bölge Müdürlüğü Fotoğraf yarışması
Konu: Toprak, su, enerji ilişkisi
Son Katılım: 4 Eylül 1994

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya karşılığı posta pulu

TEKNİK KÖŞE

FON NASIL OLUŞTURULUR ?

Çev. Hediye Uzun

(Practical Photography, April 1993)

Fotoğraf çekiminde fon oluşturulması fazla pahalı bir uğraş değildir. Natürmort fotoğrafçıları her zaman bu amaçla kullanmak üzere ilginç dokulu yüzeyler bulma çabası içindedirler. Bu konudaki bazı öneriler aşağıda verilmektedir.

* Siyah kadife kumaşlar ışığı emdiğinden, ideal karanlık bir fon oluştururlar. Pamuklu kumaşlar, en karanlık etkiyi sağlarken, kırıksentetik kumaşlar daha görünür bir doku oluştururlar.

* Eski çarşaf ve masa örtüleri, boyanarak kabartılı efekt sağlanabilir. Kumaşı ıslatın üzerine kumaş boyası püskürtün. Kalın kumaşlar ev yapımı karışımlarla boyanabilir.

* Dokulu kağıtlar bitki çekimlerinde, hoş, yumuşak bir fon oluştururlar. Bunu kullanmadan önce kırıksıklıklar düşük ısıda ütülerek düzeltilmelidir.

* Boyanmış karton plakalar, özellikle yüzeyleri tamamen boyayla kaplanmışsa çok güzel gözükürler. Fotoğraf çerçevelerinin arkasında kullanılan büyük fotoğraf destek plakaları (veya kartonları) ışığı geçirmeyen mat boyayla boyanarak bu amaçla kullanılabilir. Toz boya, tüm alanın boyanması açısından daha uygundur. Yumuşak bir etki yaratmak için, farklı tonlar kullanılmalıdır. Boya içine katılan küçük parçacıklar; fonda güzel dokular oluştururlar.

* Hurdalıklardan sağlanabilecek, atık paslı metal levhalar veya mermer plakalar fon amacıyla kullanılabilir.

Nisan'da Sizinle ...

insanca bir yaşam için
mükemmel bir tasarım

FORUM MİMARLIK

"Yeni Başlayanlara"

FOTOĞRAF ÇEKİMİNE HAZIRLIK VE TEMEL KOMPOZİSYON BİLGİLERİ-4

m.reşat sümerkan

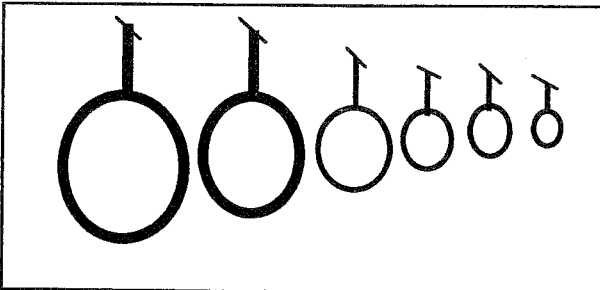
4- Zıtlık (Kontrast): Kompozisyona giren biçim ve şekiller arasında ortak veya yakın nitelikler yoksa, bunlar arasında ilgi kurmak güçleşecektir. Oysa bu durum aynı zamanda ilginçlik ve canlılık etkisi de yapacaktır. İşte uyarıcı etkisi olan bu uyumsuzluğa "zıtlık" denir. Bir tasarda zıtlık, şu tasarımlardan biri ya da birkaçı kullanılarak yaratılabilir: Yön zıtlığı (örneğin, aynı yönde koşan kalabalıkta ters istikamette koşmaya çalışan bir insan), Biçim zıtlığı (birlikte organize edilen sivri köşeli ve yuvarlak biçimli öğeler), Ölçü zıtlığı (iri yarı şişman adamla kısa ve çelimsiz karısı), Ton zıtlığı (bir düzenlemede koyu ile açık, sıcak ile soğuk rengin; ya da beyaz ile siyahın birlikte kullanılmaları).

5- Koram: Doğrusal bir düzenlemede iki uç arasında; ya da merkezsel düzenlemelerde merkez ile dışı arasında uygun bir kademelenme varsa böyle düzenlemelere koram denmektedir. Koramda değişmez iki koşul vardır:

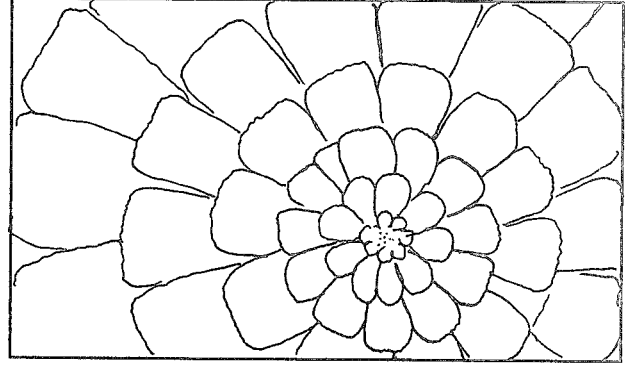
- a- İki uç arasında zıtlık,
- b- Uçlar arasında muntazam kademelenme.

Düzenli bir dizilim özelliği gösteren bu tasarım üç türdür. Düzenlemelerde bunlar ayrı ayrı ya da bir arada kullanılabilir:

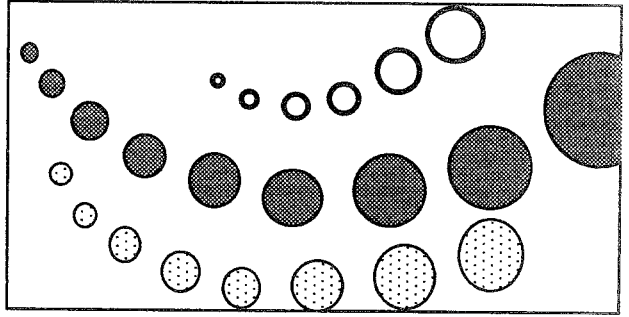
1- Eksensel koram: Koramı oluşturan biçimler bir eksen üzerine dizilir ya da aralarında eksen oluştururlarsa bu türlü korama "eksensel koram" denir. Bir sap üzerine dizilmiş yapraklar, ya da mutfakta büyükten küçüğe dizili tavalara buna örneklerdir.

2- Merkezsel koram: Birçok biçim bir ya da birkaç koram meydana getirecek şekilde birleştiklerinde eğer bir merkez belirtebiliyorlarsa; bu biçimler kendi aralarında bir "merkezsel koram" oluştururlar. Bu esnada biçimler çevreden merkeze doğru veya merkezden çevreye doğru gelişebilirler.

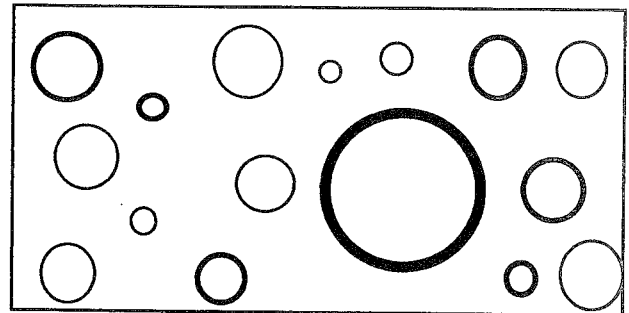

3- Çevresel koram: Eğer biçimler belli bir merkeze bağlı çevreler üzerinde diziliyorlarsa bu türlü korama "çevresel koram" denir.

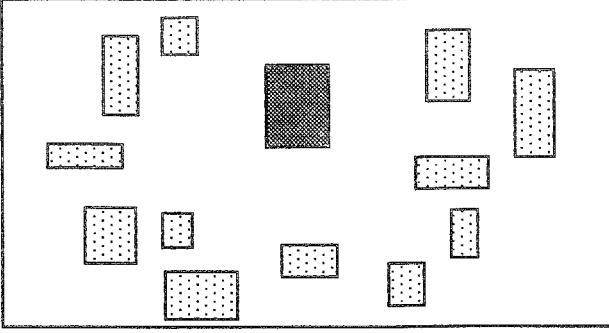

6- Egemenlik: Bir kompozisyonda kararlı bir dengenin bulunması için, bu tasarımın değişik kısımlarının görsel algıda oluşturdukları kuvvetli ve zayıf enerji bölgeleri arasında geçen mücadelenin, bu bölgelerden bazılarının üstünlüğü ile sonuçlanması gerekir. Bu sırada diğer bölgelere, diğer biçimlere veya diğer gruplara karşı üstünlük kurabilen biçim ya da küme egemen sayılır. Bu egemenlik, tasarımın bir bölgesi tarafından şekillerle ortaya konulabileceği gibi sırf düşünsel bazda da olabilir. Fotoğrafta asıl fikri vurgulayan figürün ya da önemli biçimin en göz alıcı yerde, daha büyük, net ve aydınlık olmasıyla ona, diğer unsurlar karşısında egemenlik unsuru yüklenmiş demektir.

Egemenliğin en çabuk anlaşılabilen ve en çok kullanılan şekli ölçü egemenliğidir. Egemenlik bunun yanında değer, doku, renk, ışık, netlik ve benzeri öğelerle de sağlanabilir.

Ölçü farkı ile sağlanmış egemenlik

Değer farkı ile sağlanmış egemenlik (açık gri biçimler birleşerek koyu biçime üstünlük sağlamıştır. Bir başka açıdan koyu biçimin diğerlerine egemen olduğu da söylenebilir)

Buraya kadar olan örneklerde egemenliğin genel olarak zıtlıkla (kontrast) sağlandığı görülmektedir. Bu doğrudur. İster ölçü, ister doku, ister renk, ışık, netlik bakımından olsun, her türlü egemenlikte bir zıtlık bulunur. Böylece bir biçim ya da biçimler grubu diğerine hakim olabilir ve onu baskı altında tutabilir.

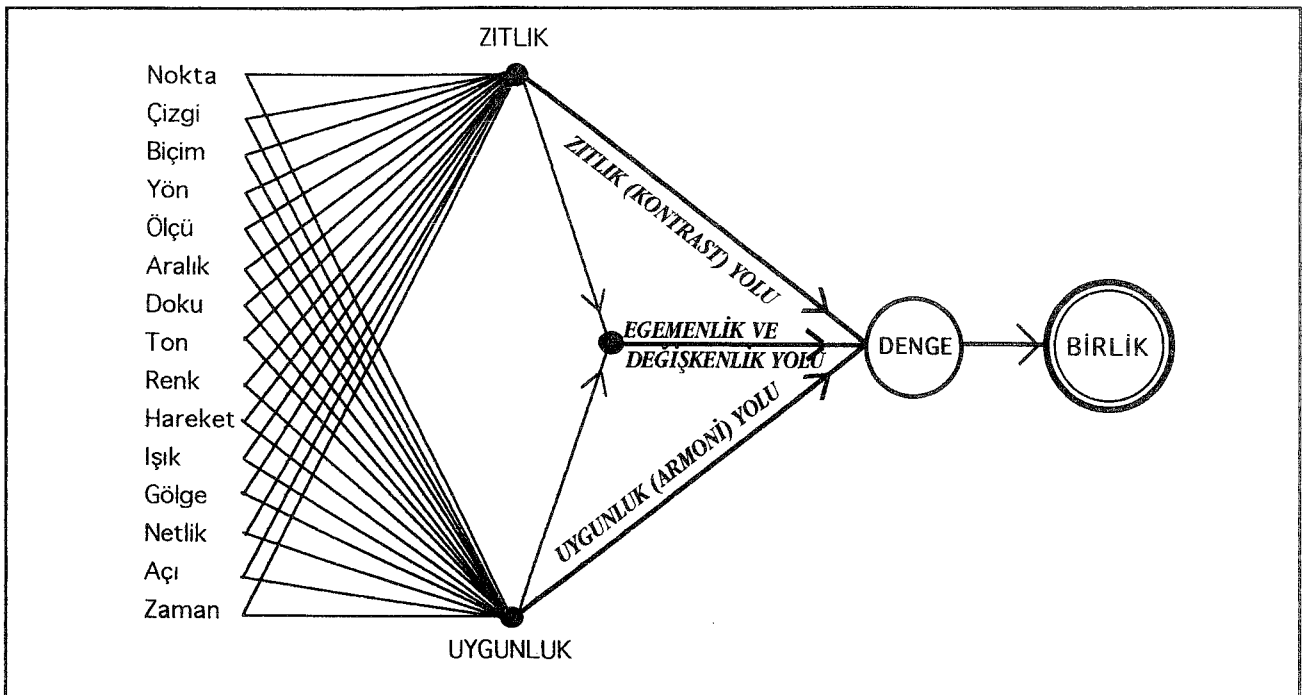
7- Denge: Bir düzenlemeye giren öğelerin şekil, renk, değer, doku, yön, aralık, netlik ve benzeri özellikleri birbirleriyle karşılaştırma konusu olur. Aynı şekilde bir düzenlemedeki anlam ve fikirlerin önem dereceleri de karşılaştırma konusu içine girer. Düzenlemedeki tasarım öğeleri birbirleri ile ortaya koydukları değerler bakımından tartıldıklarında genel bir denge hissedilmeli, herhangi bir biçim ya da grup ağır basarak tasarımın ağırlık merkezini kendi tarafına kaydırmamalıdır. Bazı düzenlemelerde özel öneme sahip (egemen) şekiller ağırlık merkezlerini kendi taraflarına kaydırabilirler. Ama diğer tarafta kalan şekiller de ağırlık merkez-

lerini kendi taraflarına çekecek güçte olabilmelidir. Ölçü bakımından büyük, değer bakımından koyu, renk bakımından sıcak biçimler karşılarına oranla ağırdır. Düzenleme içinde yer alan boşluklar (aralıklar) da kendi renk ve doku etkileriyle birer denge unsurudurlar. Genel olarak iki türlü denge vardır:

a- **Bakışık (simetrik) denge:** Biçimlerin belli bir eksenin iki yanında eşit değerde yer almasıdır. Anlatımında kararlılık vardır. İnsanda bozulmaz ve oturmuş etki yapar. Ancak simetrik yapılar sıkıcı olabilirler.

b- **Bakışısız (asimetrik) denge:** Bir düzenlemede dengenin bakışım yoluyla değil de biçimlerin serbest olarak yerleştirilmesiyle elde edilmesidir. Bu dengeyi elde etmek daha zor olmakla birlikte, içindeki değişkenlik nedeniyle daha ilgi çekicidir.

8- Birlik: Görsel düzenlemelerin vazgeçilmez ilkesidir. Bir fotografik düzenleme içinde yer alan öğeler, belli bir amacı (fikri, hikayeyi) yansıtmak üzere belli ilkeler doğrultusunda bir araya gelerek, dengeli bir bütün oluşturmaları sonucu "birlik" doğar. Birbirine zıt olan parçalar dahi birlik meydana getirirlerken bir uyuma ve düzen içinde olmalıdırlar (düzen içinde düzensizlik). Birliğin oluşması için önce denge gerekir. Dengesiz birlik olmaz. Birliğe genellikle üç yoldan gidilir. Bunlar uygunluk yolu, egemenlik ve değişkenlik yolu ve zıtlık yoludur. Uygunluk yolunda tekrar, uygunluk ve koram ilkeeri; zıtlık yolunda ise zıtlık ilkesi uygulanır. Fotoğraf sanatçısı, bu yollardan birini seçerek anlatmak ve aktarmak istediğini şekillerin birliği ile sağlar. Kararsızlık durumunda, konunun özelliği hangi yoldan gidilmesi gerektiğini ortaya koyacaktır. (Sürecek)

Fotografik tasarım öğelerini ve ilkelerini kullanarak denge ve birliğe ulaşım şeması

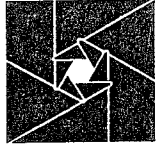

FOTO
FORUM

FOTOĞRAF SANATINDA forum

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

DERNEĞİMİZ
FDÇK
AKTİF
ÜYESİDİR

FOTO FORUM PK. 73 - 61 001 TRABZON (TÜRKİYE) • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 08 • NİSAN 1994

FOTO FORUM'DA AYIN PROGRAMI

GÜN	YER	ETKİNLİK
16 Nisan 1994	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	Dia Gösterisi Sunan: Hasan Paçal
23 Nisan 1994	Goloğlu Kült. Merk. 14.00	"Çocuk" Konulu Karma Dia Gösterisi
30 Nisan 1994	Dernek Lokali. 14.00	Fotoğraf Eleştirisi Sunan: M.Reşat Sümerkan

Merhaba,

Kış mevsimini yaşamadan, baharla kucaklaşışverdik bu sene. En delişmen renkler her yanımızı sarıp sarmaladı. Mevsimin bir başka müjdecisi ise, sesleriyle sokakları şenlendiren çocuklar...Baharla birlikte her apartman kapısından onlarca çocuk fırlıyor sokaklara. Her birinin kolunda uçurtması, boya sandığı, çemberi... Büyük bir kısmı dersane yollarında..Fotoğraf Günleri'nin sergi konusu da biliyorsunuz "Çocuk" olarak belirlendi..Bu enstantaneleri değerlendireğinizi umuyoruz

Arkadaşlar, film, banyo, kart fiatları deklanşör parmağımızı şiddetli biçimde titretmekte. Ama biliyorsunuz titretmeler sonucu da iyi fotoğraflar olabiliyor. Sergi takvimini duyurular başlığında veriyoruz. İlgi ve dikkatlerinize,

Sevgiler,

DUYURULAR

* Konusu "ÇOCUK" olan bahar sergimiz için örneklerin derneğe teslim tarihi 7 mayıs 1994 cumartesi olarak belirlenmiştir.

* 7. Dönem Fotoğraf Sanatı Kursu için son başvuru

tarihi 21 Nisan 1994 perşembe günüdür. Aynı gün saat 18.00'de kursiyerlerle dernek lokalinde toplantı yapılacaktır.

ÜYE BAŞARILARI

* Üyemiz Vedat Osmanoğlu; The Photographic Society of China-Taiwan'da I sergileme kazandı

YARIŞMALAR

* Jeoloji Müh.Odası Fotoğraf Yarışması
Konu: Doğa (Saydam)
Son Katılım: 12.5.1994

* Side Belediyesi Fotoğraf Yarışması
Konu: Serbest
Son Katılım: 22 mayıs 1994

* DSI Trabzon 22. Bölge Müdürlüğü Fotoğraf yarışması
Konu: Toprak, su, enerji ilişkisi
Son Katılım: 4 Eylül 1994

* Chinese Photographic Association
Konu: Serbest RB/SB/Saydam
Son Başvuru: 15.9.1994

Yarışma formları Dernek Lokalinden edinilebilir.

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya karşılığı posta pulu

Hasan Paçal ile fotoğraf üzerine söyleşi

Söyleşen: Nur Koç

Kısa yaşam öykünüz

31.3.1950 tarihinde Erzurum'un Güzelyayla köyünde doğdum. İlkokulu Sivas'ta, orta-lise ve üniversiteyi İstanbul'da okudum. 1972-73 dönemi İTÜ İnşaat Fakültesi mezunu olarak meslek yaşantıma başladım. 1973-75 yılları arası özel inşaatlarda çalıştıktan sonra, 1975 Haziranında DSİ Bursa I. Bölgede devlet memurluğuna geçtim. 1978 yılında İngiltere'de çevre ve içme suyu arıtma tesisleri konularında uzmanlık eğitimi gördüm. 1989 yılı başından beri DSİ 22.Bölge Müdürü olarak görev yapmaktayım.

Fotoğraf tutkunuz nasıl başladı?

İngiltere'de iken eşimin de yanıma gelmesi üzerine hatıralarımızı fotoğrafa dökme arzusu beni fotoğraf çekmeye zorlamıştı.

İlk fotoğraf makinanız.

İlk fotoğraf makinamı maalesef babam hediye etmedi ve fotoğraf çekmeye küçükken başlayamadım. Ciddi ilk makinam Pentax K1000 oldu.

İlk çekim konularınız.

İlk çekim konuları parklardaki insanlar idi. Çok ilginçtir; tesadüfen çektiğim yaşlı bir kadın ve köpeğinin fotoğrafı bana lokal bir yarışmada Vivitar seri I 70-210 zoom objektif kazandırmıştı (Maalesef birinci olmuşum).

Çekmeyi düşlediğiniz konular?

Çekmeyi çok arzuladığım konuları burada söyleyemem. Eşim 50 yaşımdan sonra izin verecek.

Fotoğraf çekimi için gitmeyi düşlediğiniz yerler?

Çin, Hindistan, Mısır ve Arizona (USA).

İyi bir fotoğraf sizce neleri içerir?

İyi bir fotoğraf daha ilk bakışta içinizde hangi cinsten olursa olsun bir duygu uyandırmalıdır.

Sorması ayıp kaç makinanız var?

Kullanılan 20 adet, koleksiyonda 180 adet.

Çalışmalarını beğendiğiniz fotoğrafçılar?

David Hamilton, Sami Güner, İzzet Keribar, Şekip İskender, Ara Güler.

Elinize en yakışan makina?

Elime en çok yakışan makina henüz üretilmedi. Bu kamera üreticileri beni bir türlü anlayamıyorlar. Ama şu anda Hasselblad 503 CX.

Türk fotoğrafının geleceği hakkında neler düşünüyorsunuz?

Fiatların gittikçe artması beni çok endişelendiriyor. Devletin fotoğraf sanatına ve sanatçısına bakış açısını genişletmesinde fayda görmekteyim.

Sayın Paçal, teşekkür ediyoruz.

TRABZON

2. FOTOĞRAF GÜNLERİ

FOTO FORUM

27 Mayıs - 10 Haziran 1994

Aidatlar ?

"Yeni Başlayanlara"

FOTOĞRAF ÇEKİMİNE HAZIRLIK VE TEMEL KOMPOZİSYON BİLGİLERİ -5

m.reşat sümerkan

Önceki bölümlerde, bir fotoğrafçıda olması gereken kuramsal kompozisyon bilgilerini kavramaya çalıştık. Bu temel bilgiler, içine fotoğrafın öğeleri sokuşturulmuş genel anlamda sanatsal yaratım anahtarı sayılabilir. Bu anahtar kullanılarak, her türlü sanat ürününün öz ve biçimine ilişkin fikir yürütme olanağı vardır.

Şimdi bir fotoğrafçının, bu bilgileri ne zaman ve nasıl kullanabileceğini uygulama içinde görelim:

Deklanşör sesiyle sonlanan çekim süreci iki aşama ve onların alt başlıklardan oluşur.

A- ÖN HAZIRLIK	—	1. Konuya hazırlık 2. Teknik hazırlık
B- ÇEKİM	—————	1. Fotografik sezgi 2. Konu ile karşı karşıya 3. Vizörde tasarım

A- ÖN HAZIRLIK: Kısa bir süre sonra fotoğraf çekmeyi amaçlayan fotoğrafçının kendini ve teknik donanımını konuya hazırlamasını içeren ilk aşamadır.

1. Konuya hazırlık: Fotoğrafçı, ya belli bir amaç (konu) için çekime gider, ya da çekim için gideceği ortamda rastlayabileceği olası konuları tahmin eder. Bu ön varsayım, fotoğrafçının konu hakkında bilgi toplamasına, örnekleri incelemesine, ön tasarımlar yapmasına, gerekiyorsa yanına aksesuar (renkli örtüler, model, vb.) almasına katkıda bulunacaktır.

Fotoğrafçı bu aşamada iç veya dış çekimleri zihninde kurgular. Çekim zamanını (mevsim, ay, gün, sabah, akşam gibi) belirler. Dış çekimler için kendine bir rota çizer; ışığı ve yönünü; biliniyorsa çekim noktalarını kesinleştirir. Kendini sürpriz olay ve görüntülere hazırlar. Örneğin sabah 7.00 de şu sokaktan deniz kıyısına inecek, kayıkçılar arasından geçip mendireğe uzanacak, öğle ışığını Rasim Aga'nın kahvesindeki yaşlılarla geçirdikten sonra akşam üzeri ışığında havuzbaşında bulunacaktır. İç çekimlerde ışığın gücünü, objeyi ve fonu, elde edeceği anlamsal mimikleri tasarlar. Sonuçlar konusunda tahminler yapar.

2. Teknik hazırlık: Konuya ilişkin ön saptamalardan sonra sıra teknik hazırlığa gelmiştir. Fotoğrafçının teknik hazırlığı, sonucun istenilen düzeyde olmasına katkıda bulunur. Fotoğrafçı, zihnindeki konuya uygun makinayı, filmi (emülsiyon rengi, duyarlık) objektifleri; filtre, sehpa, körük vb. gibi aksesuarları önceden hazırlar, eksikleri tamamlar.

B- ÇEKİM: Fotoğrafçı, kendini ve teknik donanımını konuya hazırlamış olarak çekim aşamasına geçer. Kuşkusuz usta fotoğrafçılar, yıllarca bu aşamaları yineledikleri için ön hazırlığa gerek duymazlar. Çekim aşaması, çekime uygun görüntülerin bulunduğu varsayılan bir ortama varış ile deklanşöre basma konumuna gelinceye kadar gerçekleştirilen inceleme, saptama ve geri dönüşümlü kompozisyon bilgilerini kullanmayı içerir. Biz bu aşamayı, sıra ile üç adımda inceleyebiliriz:

1. Fotografik sezgi: İnsanlar çeşitli ortamlarda, türlü olayların içinde, değişik renk ve ışık koşullarında bulunabilir; bunlardan da görsel ve duygusal açıdan etkilenebilirler. Bu insanlar arasında ancak sanatçılar duygu ve izlenimlerini çeşitli ürünler şeklinde görsel ya da işitsel hale getirebilir. İşte fotoğrafçılar bunlar arasında yer alırlar. Fotoğrafçı, bulunduğu ortamı anında ve bir kerede değerlendirmek, durumundadır. O nedenle, ortamın görsel olanaklarını, olası sürprizleri önceden sezmeli ve hazır olmalıdır. İşte bu görsel önseziye "fotografik sezgi" diyoruz.

Fotografik sezgi, ancak zaman ve deneyimle kazanılabilir. Fotoğrafçı bulunduğu ortamda "fotoğraf kokusunu" hemen hissedebilen kişidir. Fotografik koku, örneğin hareketli objelere, fona, o sırada gelişmekte olan olaylara, değişen ışığa, yaklaşan yağmura, güneşin önünden hızla sıyrılan buluta siner. Bu uyarı, fotoğrafçıyı makinanasına davranmaya itmeli.

2. Konu ile karşı karşıya: Fotoğrafçı, amaca uygun konuları saptayabilmek için tüm gördüklerini fotografik / estetik algı süzgecinden geçirerek bir dizi ön karar almak durumundadır. Alınan her karar, az sonra deklanşöre basıp basmayacağıma ilişkin niyetimizi belirleyecektir.

Bulunulan ortam, fotoğraf çekmeye uygun görüntüler içeriyor ya da içermiyor olabilir. Fotoğrafçı hızlı bir şekilde olası yüzlerce kareyi gözleriyle tarayarak deklanşöre basmayı gerektirecek öğelerin varlığını araştırır. Bu aşama, zihindeki konunun ya da düzenin, ortamda bulunup bulunmadığının karşılaştırılmasıdır. Zihindeki sayısız teknik ve kompozisyon bilgisi, deneyimler, birikimler ve

hazırlanmış senaryolar sırayla gözden geçirilir; tanınmakta olan görüntülerle karşılaştırmalar yapılır. Bu işlem gözün her hareketinde yinelenir. Sürecin bu aşamaları, fotoğraf makinası veya vizöre başvurmaksızın da gerçekleştirilebilmelidir.

Fotoğrafçı, "işte bu olur " diyebildiği bir konu ile karşı karşıya kaldığı (o karara vardığı) anda kendine sırayla şu soruları sorması ve yanıtını bulması gerekecektir.

- Fotoğrafın içeriğinde bir öykü olacak mıdır? Nasıl?
- Fotoğrafın konu başlığı ne olabilir?
- Fotoğrafı hangi formata (ölçüdeki kağıda) sığdırmalıdır?

* Fotoğrafta öykü, o fotoğrafın aktaracağı duyguların kurgusudur. Öykülü anlatım, ya sembolik (Herkesin bildiği belirli anlamları olan) şekil ve biçimlerle; ya da içinde insan figürlerinin bulunduğu düzenlemelerle gerçekleştirilir. Örneğin, eski bir evin eşliğinde iki küçük kız oyuncaklarıyla oynamakta, bir oğlan çocuğu da oyuna alınmanın hüznüyle onları izlemektedir. Oğlan arkadaş bulamamaktan üzgün müdür? Kızlara özenmekte midir? Kızlar onu niçin oyuna almamıştır. Diğer oğlanlar nerededir? Oğlan, oyuncağı olmadığı için mi hüznüldür? Tüm bunlar yaratılan öykünün satır başlarını oluşturur.

Böyle bir fotoğrafa bakan insan, kendini o anlatımla daha yoğun şekilde bütünleştirebilmekte, fotoğrafta kendinden izler bulmaktadır. Fotoğraftaki öykünün, izleyiciler tarafından başka başka yorumlanması da olasıdır.

Öykü, gerçekçi fotoğrafın anlatım aracı gibi görünse bile; çağdaş akımlarda, kurgusal düzenlemelerde de kullanılmaktadır. Bu ikinci türde öykü kısa ve net mesajlara dönüşmüştür. En çok kullanılan mesajlar (bazen slogan ölçüsünde) barış, dostluk, sevgi, kardeşlik, yalnızlık, sonsuzluk, acı, sevinç gibi evrensel değerlerdir. Bu anlatımlarda kullanılan semboller arasında güvercin, bulut, tren rayları, sonsuza uzayan yollar, bisiklet vb. sayılabilir.

Öykülü fotoğrafın karşısı dekoratif anlatımlı fotoğraflardır. Bu tür ürünler sağlam, dengeli, titizlikle hazırlanmış kompozisyonlar olmalıdır.

* Fotoğrafın konu başlığı, konuya genel yaklaşımı ve teknik seçimi ayırdeder. Hemen hemen her fotoğrafın girebildiği ana konu başlıkları vardır. Bunlar arasında doğa, insan, portre, haber, nü, manzara, çocuk, savaş vb. gibi konular sayılabilir. Fotoğrafçı, seçtiği konunun hangi başlığa girebileceğine karar verir. Çünkü her başlığın kendine

özgü ve anlatımı güçlendiren kuralları vardır. Bunlar arasında çekim ölçeği, objektif türü, açısı, çerçeve dışında bırakılacak öğeler, film seçimi, filtreler sayılabilir. Fotoğrafçı baktığı yönde böyle konu başlıkları ayırdedebiliyorsa, kompozisyonunda sadeliği ve düzenleme kolaylığını daha çabuk sağlayabilecektir.

* Fotoğrafçı gözü önündeki konuyu, bitmiş halde; kağıt üzerinde tasarlayabilmelidir. Bu aşamada konunun aktarılacağı yüzeyin ölçüleri gündeme gelir. Kağıdın ölçüleri, kompozisyonun sınırlarına çakışmak zorundadır.

3. Vizörde tasarım: Deklanşör öncesindeki son ve ayrıntı kararların verildiği aşamadır. Kompozisyona ilişkin ilkeler bu anlarda kesinleştirilir. Fotoğrafçı bu aşamada artık vizörden bakmaktadır. Vizörden bakış, bitmiş ürüne bakışla eşdeğerdir. Çünkü birazdan deklanşöre basılacak ve bir saptama yapılacaktır. Şimdi uygulama içinde, vizörden bakışta izlenmesi gereken pratik kuralları görelim:

- Genel yaklaşım:

* Vizörden ya da vizörsüz çevreyi sürekli tara, kareleme yap. Çekmeye zorunlu değilsin.

* Konuyla ilgili çerçeve dışında kalan unsurlar var mı? Kareledikten sonra çevreye bir kez daha bak! Önce çevreye, sonra vizöre, ardından tekrar çevreye...

* Konuyu önce gözlerinle sağlam biçimde seç. Konu ayrıntılarını belirleyerek parçaları bütünle.

* Işığın önemini kavra. Işığa; en iyi ve uygun ışığa ulaşınca kadar konu çevresinde dolaş, açı ara. Gerekirse bekle.

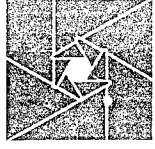
* Konuyu sevene kadar açı değiştir. Senin sevmediğini başkası da sevmez. Fotoğrafik pozisyon belirlemeye gayret et. Kimi konuların en uygun açılarının olabileceğini unutma (Örneğin Anıt Kabir, Sumela genellikle belli açılardan en güzel pozlarını verirler!)

* Tek konu, tek öykü, tek mesaj vermeye çalış. Sadeliği ön plana al.

* Her konunun belli çekim (bakış) yüksekliği vardır. Bunu göz ardı etmemeye çalış. Örneğin çocuk çekimlerinde onun ölçülerine inmeye gayret et.

* Ana konuyu destekleyen şekilleri ve figürleri bulmaya, gerekiyorsa kompozisyon içine katmaya çalış.

(Sürecek)

FOTOĞRAF SANATINDA

forum

DERNEĞİMİZ
FDÇK
AKTİF
ÜYESİDİR

FOTO
FORUM

(Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni)

FOTO FORUM PK. 73 - 61 001 TRABZON (TÜRKİYE) • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 09 • MAYIS 1994

GÜNLER	KONFERANS	DİA GÖSTERİSİ	SERĞİ
27 MAYIS Cuma	17.45 • AÇILIŞ TÖRENİ (H. Kazaz K.M.)	18.30 • OZAN SAĞDIÇ (H.Kazaz K.M.)	18.45 • FOTO FORUM 8. Toplu Fotoğraf sergisi (H.Kazaz)
28 MAYIS C.tesi	14.00 • SEFA ULUKAN (H.Kazaz K.M.)	15.15 • SEFA ULUKAN • VAHAP AKŞEN (H.Kazaz K.M.)	18.30 • OZAN SAĞDIÇ (Şehir Kulübü)
30 MAYIS P.tesi	17.45 • TANSU GÜRPINAR (H.Kazaz K.M.)	18.30 • TANSU GÜRPINAR (H.Kazaz K.M.)	
31 MAYIS Salı			18.30 • İZZET KERİBAR (Akbank Galerisi)
01 HAZİRAN Çarş.		17.45 • HASAN PAÇAL • ALİ VAN (Goloğlu K.M.)	
02 HAZİRAN Perş.		17.45 • M. R. SÜMERKAN • ZAFER BAKI (Goloğlu K.M.)	
03 HAZİRAN Cuma		17.45 • ARA GÜLER • ALİ ÖZ (2) (Goloğlu K.M.)	
04 HAZİRAN C.tesi		17.45 • SITKI FIRAT • NECMETTİN KÜLAHÇI (Goloğlu K.M.)	
06 HAZİRAN P.tesi			18.30 • CHRİS HİNT- OBERMAIER (Goloğlu K.M.)
07 HAZİRAN Salı		17.45 • ÖNDER AFŞARKOCA (Goloğlu K.M.)	
08 HAZİRAN Çarş.		17.45 • AFSAD'LI KADIN FOTOĞRAFÇILAR (Goloğlu K.M.)	
09 HAZİRAN Perş.		17.45 • AYHAN EROLGİL • FAZIL SARAÇ / SINAN KUR- BETÇİ / TÜRKÜN SÜMERKAN (Goloğlu K.M.)	

"Trabzon Şehir Kulübü Derneği'nin Değerli Katkılarıyla"
FOTO FORUM 2. TRABZON FOTOĞRAF GÜNLERİ PROGRAMI

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basım-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN
Dernek Lokali: Kunduracılar Cad. Neşe Sok. No:1 (Trabzon Düğün Salonu Karşısı)- TRABZON

Üyelere ücretsiz gönderilir
Abone: Yıllık 40.000 TL veya
karşılığı posta pulu

Mustafa Reşat Sümerkan' la söyleşi

Söyleşen: Nur Koç

Kısa yaşam öykünüz

1953 Ocağında Trabzon'da doğdum. Tümü bu kentte geçen eğitimim sonunda, 1977 yazında Mimar oldum. Aynı yıl KTÜ Mimarlık Bölümü' ne asistan girdim. Bu gün aynı kurumda Yrd. Doç. Dr. olarak görevimi sürdürüyorum. 1978 yılında Türkün'le evlendik. İki kızımız oldu.

Fotoğrafa başladığınız yıllardaki heyecanınız?

O yıllarda heyecan ve gerçek sorumluluk vardı. Düşünün bir kere, televizyon yok, diskolar, kafeteryalar yok; Lee'ler, Mazda'lar yok. Sanatla, edebiyatla uğraşmak henüz marifet sayılıyor, uğraşanlar el üstünde tutuluyor. Sergileyeceğiniz fotoğrafın başına her yaştan insanın toplanıp onu yorumlayacaklarını, sizi bilinçli biçimde eleştirebileceklerini biliyorsunuz. Doğrusu o günleri, o izleyicileri özlüyorum. Ha, bir de ilk 18/24' ümü basacağım günkü heyecanım aklımda kalmış!

İlk fotoğraf makinanız.

Lubitel.. 1971 nisanında 175 liraya almıştım. 110 lirası benden, 65 lirası bol fotoğraf vaadi ile evden. Bir yıl sonra da Edixa reflex sahibi oldum.

İlk çekim konularınız.

Objektifimi ilk yönettiğim şey; bahçemizde nisan yağmurlarıyla ıslanmış pembe bir şakayık çiçeği idi. Sonra kırmızı horozum, ardından yeğenlerim objektifime poz verdiler. İlk 12 pozumda bunlar vardı.

Pekii şimdilerde?

Sinek avlıyoruz. İşten, güçten fırsat bulup çekim yapamıyorum. Bırakın görüntü ardında gitmeyi, dört buçuk ay önce aldığım 500'lük teleyi test edemedim bile..

Karanlık oda maceralarınız?

Valla karanlık odalarda bir hayli maceram oldu ama, inanın çok karanlıktı; doğru dürüst bişey göremedim. Ama, kart banyolarının kokusu ilk günden bu yana aklımda..

Çekmeyi düşlediğiniz konular?

Endüstri devrimi öncesi İngiltere' de, 1930'lu yıllarda New York'ta bulunmayı isterdim. İzlanda hep ilgimi çekmiştir. Sibiry'a'yı bir uctan bir uca yürümeyi düşlediğim çok olmuştur. Tabii, buralarda konum insan ve çevresi olacak.

Şu son bir kaç yıldır, şeytan diyor ki ayarla şöyle dal gibi bi Nataşa.. sapsarı saçlar.. Al götür Artvin dağlarındaki sivri çatılı kilise mekanlarına..

Bu fikrinize eşiniz ne diyor?

Dedim ya, ben demiyorum, şeytan diyor. Naapim, ağzını büzemem ya..

İyi bir fotoğraf sizce neleri içermeli?

Rahat algılanır bir grafik düzen, sadelik. Dekoratif değilse, düşündürücü bir tema. Ayrıca içinde illa bir canlı olmalı.

Sizi etkileyen Fotoğrafçılar?

İnsan konusuna öncelik verenler.

Türk Fotoğrafının geleceği hakkında düşünceleriniz..

Önce kendi görsel olanaklarımızı keşfetmeliyiz. Kendi simgelerimiz, renklerimiz, mekanlarımız falan. Bu araştırmayı, bizim daha rahat ulaşabileceğimiz uzakdoğu'ya doğru genişletmeliyiz. Doğru simgelerini ve anlatım biçimlerini irdelemeliyiz. Böylelikle tekrardan kurtulur, görsel evrene taze ürünler sunabiliriz.

Avrupa ile onun görsel ve simgesel malzemelerini kullanarak yarışamayız.

Bir soru ve yanıt da senden:

Soru: Bu zamlardan sonra ne yapıyorsun?

Yanıt: Fotoğrafçılığın ilk buluşlarını araştırıyorum. Colotyp, Daguerretyp gibi yöntemleri; albümin kağıtlarını inceliyorum. Artık kendi kağıdımı ve filmimi icat edicem. Belki adını Reşotyp koyarım.

Aidatlar ?

UZUN TELE VE ZOOM İLE NASIL ÇEKİM YAPILIR?

Çev. Hediye Uzun

Popular Photography / October 93

Teleobjektif kullanarak uzak bir mesafeden bir harekete yaklaşmak veya bir olayın gizlice çekimini yapmak çok heyecan vericidir ve böylece çok güzel fotoğraflar çekilebilir. Fakat uzun tele veya zoom objektiflerle yapılan yaklaştırmalarda, kamerayı tutarken sizden kaynaklanan kamera sarsıntıları önem kazanmaktadır. Rüzgarın etkisi, zeminin sallanması, kamera aynalarının hareketi, tam deklanşöre basarkenki dokunuşun verdiği ilave titreşim, sis ve ısı dalgaları da problemi artırmaktadır.

Soğuk, yorgunluk, çay, kahve, kola gibi uyarıcı içecekler de sizin probleminizi artırır., bunlardan uzak durun!

Önce, hızlı bir film kullanarak işe başlayın. ISO 400 veya daha yukarısı. Bu, sizin daha yüksek enstantanede çekim yapmanızı (1/100 sn. ve yukarısı) ve aydınlatma koşullarında, sarsıntı etkisini en aza indirmenizi sağlar. Uygun bir duruş vaziyeti alın . Kolları içeri doğru kırın, dirseklerinizi göğsünüz veya karnınızla destekleyin. Objektif ve kamerayı, sol el ve kolunuzla dengeleyerek odaklama yapın. Kamerayı, objeden birazcık üstte tutun. Derin nefes alın, uygun kompozisyonu yakaladıktan sonra, çekim yaparken dayanmanız veya kameranızı üzerine yerleştirmeniz için çevreden bir destek bulabilirsiniz. Parke edilmiş bir araba, bir çit kazığı veya katlanmış bir ceket gibi...

Eğer böyle bir desteğiniz varsa, 500 mm zoom objektifle bile 1/30 sn poz çekmek olağandır. Uzun tele veya zoom objektifle, elde çekim ya-

parken minimum enstantane kuralı: En düşük emniyetli enstantane: 1 / odak uzaklığı şeklindedir. Örneğin eğer 500 mm, f/4 objektifle elde çekim yaparken en düşük 1/500 enstantane ile çekim yapabilirsiniz. Bu durum, kendinizi sağlam bir şekilde desteklemişseniz geçerlidir.

Kayış, kemer ve benzeri araçlar , hafif bir monopod (tekayak) veya tripod (üçayak) sehpa kadar pratik değildirler. Bir monopodu taşımak ve istediğiniz yere kurmak çok kolaydır. Göz seviyesine kadar yükseltilebilirler ve kameranın her yöne çevrilebilmesine olanak sağlarlar.

Bir tripod, uzun tele veya zoom objektiflerle çekim yaparken titreşim etkilerini en aza indirmek için en uygun araçtır. Sağlam bir tripodla, daha düşük enstantanelerde ve daha yavaş filmlerle çekim yapabilirsiniz. Teleobjektifi tripodda yerleştirirken, kameradan çok objektifi monte halkaları aracılığıyla uygun bir noktadan tripodda bağlamak gerekir. Kamera için ise, bir taraftan tripodun bacağına, diğer taraftan kameraya bağlı ikinci bir destek kolu kullanılabilir. Bu kolkameranin pozisyonunu değiştirmeyi güçleştirir. Fakat, titreşim etkilerini en aza indirir.

Eğer, hareketli bir zeminde duruyorsanız tripod işe yaramaz. Hareketi kameraya ve merceklere iletir. Bu durumda vücudunuzu, titreme etkisini azaltacak şekilde tutabilirsiniz tripod ile elle çekim yapmak daha sağlıklı sonuç verecektir.

Atmosferik sis ve ısı dalgaları, her zaman elimine edilemiyebilir. Fakat sis veya polarize filtreler kullanılarak sis elimine edilebilir ve renk doyumu ve kontrastı artırılabilir.

Uzun tele ve zoom kullanımında başarılı olabilmek için, teknikten çok pratik yaparak deneyim kazanmak daha önemlidir. Eğer daha yeterli olmak istiyorsanız pratik, pratik, pratik!!!

Michael J. McNamara

"Yeni Başlayanlara"

FOTOĞRAF ÇEKİMİNE HAZIRLIK VE TEMEL KOMPOZİSYON BİLGİLERİ -6

m.reşat sümerkan

* Her biçimin bir bilgi veren yönü vardır. Örneğin sırtı dönük bir adamın sepet mi ördüğü yoksa mektup mu okuduğu ancak yandan veya önden görülebilir. Başka gerekçe yoksa bu yönü ara.

* Kimi konuların, konu birliği açısından belli öğelerden arınması, sadeleşmesi gerekir. Bunu sağlayabilmek, konuya belli uzaklıktan (derleyici uzaklıktan) bakmayı gerektirir. Konuya yaklaşip uzaklaşarak, ya da zoom objektifler yardımıyla sadeliği sağla.

* Doluluk ve boşluğu tart. Geniş ve pürüzsüz dokulu yüzeyler dinlendirici (boş) yüzeylerdir. Karmaşık şekil ve dokulardan oluşan yüzeyler arasındaki boşluklar dinlendirici görev yaparlar. Fotoğraf düzleminde doluluk ve boşluğun dağılımına dikkat et.

* Her fotoğrafta belli bir ana konu vardır. Vizörde önce ana konuyu bul, yerleştir. Ardından diğer destekleyici şekilleri ekle.

* Buna koştur olarak, önce büyük parçanın (şeklin); sonra da küçük parçaların yerleşmesini sağla.

* Resim ve desen çalışmalarında büyük, orta, küçük şekillerin yerleştirilmesinde 3-5-8 oranlarına dikkat edilir. Yani, düzenleme içindeki çeşitli büyüklükteki şekillerden her biri, diğerinin ne iki katı ne de yarısı büyüklüktedir. Bu konuda 'altın oran'ın (1/1.6) geçerliliği yaygındır. Vizörün, film karelerinin, her türlü baskı kağıtlarının kenar oranları da bundan kaynaklanır.

* İlgi merkezi ana konuyu (temayı) da içermelidir. Bu temaya zarar verecek yan ayrıntılar ayıklanmalıdır. Gerekli durumlarda ana temanın, yardımcı unsurlarla güçlendirilmesi uygundur.

* Fotoğraf çerçevesine giren çizgilerin tam köşeden değil, köşelere yakın yerlerden girmesi sağlanmalıdır. Köşe zaten çerçevenin iki çizgisiyle yükünü almıştır. Bir üçüncüyü de sen sokma !..

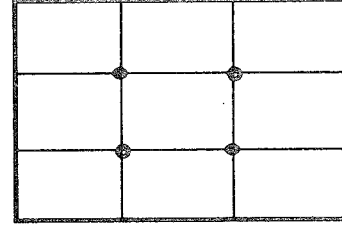
* Ana tema net olmakla önemi vurgulanacaktır.

* Ana tema genellikle en büyük yeri (lekeyi) kapsar.

* Ana tema dış çizgilere çok yakın olmamalıdır.

* Ana temayı içeren biçimin (lekenin) yeri, çerçeveyi yatayda ve düşeyde üçe bölen çizgilerin kesim noktaları veya yakınlarında olması iyidir. Çünkü, dörtgen formlu çerçevelere yönelen

bakışın ilk önce bu noktaları seçtiği saptanmıştır. O halde önem verdiğin şeyi, gözün ilk algıladığı noktalara yerleştir.

* Yatay veya düşey hatlar simetri eksenlerinden geçmemelidir. Bunlar düzenlemeyi makasla kesilmiş gibi gösterirler.

* Çerçeve kenarına yakın ve paralel giden çizgilere (tarla çiti, ağaç gövdeleri, direkler) izin verme. Bunların oluşturacağı ikinci çerçeve, düzenleme kenarlarında karmaşa ve rahatsızlık yaratır.

* Çerçeve kenarlarına çok yakın şekillerle çerçeve arasında kalan boşluklar rahatsızlık yaratabilir. Ya boşluğu yeterince büyük ve rahatlat, ya da şekli kenar çizgisine daya.

* Karışık veya etkili fon, önem verilen şeklin etkinliğini azaltır.

* Konu ile fon arasındaki kontrast, konunun önemini artırır.

* İlgi merkezi, net ve ışıklı olmakla daha iyi vurgulanır.

* Özellikle Manzara çekimlerinde ön plana yerleştirilecek unsurlar (ağaç, dal, çiçek vb.), derinlik anlatımını güçlü yapar.

* Çeşitli fotoğrafik konuların farklı çekim ölçekleri vardır. Öneğin portre ölçeği insanın iç dünyasını; 2-3 kişilik gruplar, insanlar arasındaki ilişkileri anlatabilir. Geniş açı objektifler kullanarak, bazı ayrıntıların akıp giden yaşam içindeki yerini vurgulayabiliriz. Teleobjektiflerle de aynı ayrıntıları yaşamdan soyutlamak olasıdır.

Konunun psikolojik etkilerinin gözetilmesi :

* Şekil ile fon arasında ya da düzenlemenin tümünde elde edilen kontrast dinamik bir etki yaratır. Yumuşak tonlar ise sakinlik ve durağanlık hissi verir. Konunuz hangisine yatkınsa onu seç.

* Abartmadan yararlan. Konunun akılda kalacak taraflarını sezerek onları belirt (karikatürçülerin yaptığı da budur).

* Sivri köşeli, sert hatlı, düşey çizgili şekiller ile tekrar ögesinin kullanımı dinamizm, canlılık ve hareketlilik uyandırır. Buna karşıt olarak yuvarlak (eğri) hatlar, yatay çizgiler, dokusuz yüzeylerle zeminler ise sakinlik ve durağanlık verir.

* Kompozisyonun yerleştirileceği çerçevenin oranları da benzer özellikler içerir. Yatay dikdörtgenler dengeli, durağan, sakin bir ifade verir. Dikey dikdörtgenler güç ve dinamizmi yansıtır. Kareler ise statik ve derli toplu ifade biçimidir.

* Düzenlemedeki çizgiler ya da çizgisel anlamların da iç dünyamıza verdiği mesajlar vardır:

Düşey çizgiler: Soyluluk, önem, resmiyet, yükseklik, dinamizm, sağlamlık

Yatay çizgiler: Durgunluk, barış, açıklık, genişlik

Ufukta birleşen çizgiler: Umut, ilham

Eğik (diyagonal) çizgiler: Hareket, hız

* Simetrik düzenlemeler, ilgiyi belli bir merkezde toplayarak birşeyleri vurgulamaya çalışan anlamlardır. Düzenleme dikkatli yapılmamış ve vurguladığınız tema ilginç değilse sıkıcı bir etki yaratabilir.

* Objektifin yukarı doğru kaldırılması (ufuk çizgisini çerçevenin alt kenarına yakın düzenleme) ile "yüksek görüş" elde edilir. Böyle düzenlemeler açıklık, uzaklık, derinlik, genişlik izlenimi taşır. Aksine ufuk çizgisinin yukarı kaydırılması ile de "alçak görüş" elde edilir. Alçak görüş, darlık, kapalılık, yakınlık hissi verir.

* Günlük yaşantının her anında varlığını algıladığımız yerçekimi, düzenleme içindeki şekillerin yerlerini de etkiler. Ağır şekillerin, çerçevenin alt kısmına yakın olması gerektiği izlenimi taşırız. Düzenlemenin ağırlığı çerçeve üstüne yakın olduğunda rahatsızlık duyarız.

* Okurken ve yazarken gözün alışkın olduğu soldan sağa hareket, her türlü görsel anlatım izlenirken de geçerlidir. Üstelik göz, bu yöndeki hareketinde daha az efor harcamaktadır. Bu yüzden kompozisyonda yer alacak hikaye öğelerinin yerleştirilmesinde soldan sağa doğru sıralama, anlaşılmayı kolaylaştırır. Yazıların sağdan sola okunduğu toplumlarda bunun aksi geçerlidir.

* Gözün, köşeli şekiller yerine yuvarlak çizgiler taşıyan şekilleri de daha az efor sarfederek izlediği bilinir. Şu halde gözün "yakınlık duyduğu" şekillerden söz edilebilir.

* Sembolik olarak geçmiş solda, gelecek sağdadır. Bakışı soldan sağa doğru götüren anlatım geçmişten geleceğe yöneliktir. Sağa doğru bakan portre geleceğe; sola bakan ise geçmişe bakmaktadır. Tiyatro'da iyi karakter sol kapıdan çıkarak sağa doğru ilerler. Sağ kapı ise kötülerin çıktığı kapıdır.

* Fotoğrafta yer alan insanın baktığı yön, izleyicinin de ilgisini çeker. Bir figürün baktığı yönde nelerin olup bittiği ya görülmeli, ya da yorumun izleyiciye bırakıldığı vurgulanmalıdır.

* Konu içinde yer alan duvar ya da tabela yazıları da dikkat çekicidir. Temayı güçlendirici bi-

çimde kullanılmışsa sorun yoktur. Ama rastlantı olarak bir köşede yer alan yazı, inatla bakışları kendi üstüne toplayacaktır.

* Konunun asıl öğeleri çerçeve içinde az yer kaplıyorsa önemsiz, çok yer kaplıyorsa önemli olarak algılanır.

* Kompozisyonda yer alan insan figürlerinin başının üzerinde az boşluk bırakılırsa (yukarı kenara yakın figür) önemi artar, fazla boşluk varsa (figür aşağı çekilirse) önemsizleşir.

* Yavaş hareketli, oturan, çömelen, el kavuşturan insan önemsiz; önden görülen, başını kaldırmış, ayakta duran insan önemli görülür.

..Ve Çekim Anı (Kritik an, karar anı)

* Deklanşöre basış, düzenlemenin gerektirdiği objelerin çerçeve içinde gerekli yerlerine yerleştirildiğinin onayıdır. Fotoğraf kompozisyonu, başka müdahaleler yapılmayacaksa deklanşöre basışla birlikte büyük oranda bitmiş demektir. Bu yüzden 'Çekim anında' nefes tutulur, tek parmak dışında tüm kaslar dondurulur. O andan sonra, yaşamın sizin tarafınızdan itina ile seçilmiş bir dörtgeni artık görsel mülkiyetinize geçmiştir.

* Özellikle hareketli unsurlar barındıran konularda, düzenleme içindeki yerleri her an değişen ve böylece hikayeyi ve kompozisyonun sunduğu tadı değiştiren lekelerin önemi büyüktür. Çekim anının, o lekenin size gereken konumda bulunduğu ana rastlatılması gerekir. Hareket eden lekenin (örneğin kırmızı şemsiyeli kadın) bu hareketi sırasında hangi ilginç (Çekime değer) noktalarda bulunabileceği önceden sezilmeli ve o açığa gidilmelidir. Fotografik sezgi de zaten budur.

BİTTİ

KAYNAKLAR

- EYİKAN, Ayhan, Filim (yapımı,yönetimi tekniği), Oğun Kardeşler matbaası, Ankara, 1973.

- EYUBOĞLU, B.Rahmi, Resme Başlarken, Cem Yayınevi, İstanbul, 1977

- GENÇ, Adem / SİPAHIOĞLU, Ahmet, Görsel Algılama, Sergi Yayınevi, İzmir, 1990.

- GRAVES, Maitland, The Art of Color And Design, McGraw-Hill Book Company, New York, 1951.

- GÜNGÖR, İ.Hulusi, Temel Tasar, Afa Matbaacılık, İstanbul, 1983.

- KALFAGİL, Sabit, Fotoğraf Sanatında Kompozisyon, Fotoğraf Yayınları, İstanbul, 1981.

- RASMUSEN, Henry N., Art Structure, McGraw-Hill Book Comp. New York, 1950

- YURTSEVER, Hüseyin, Uygulamalı Estetik, Büro-Tek, Ankara, 1988.

FOTOĞRAF SANATINDA

forum

Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği Aylık Bülteni

DERNEĞİMİZ
FDÇK
AKTİF
ÜYESİDİR

FOTO FORUM PK. 73 - 61 001 TRABZON (TÜRKİYE) • TLF: (462) 326 51 72 • SAYI: 10 • HAZİRAN 1994

Merhaba,

27 Mayıs-10 Haziran 1994 tarihleri arasında, ayrıntılı bir ön hazırlıktan sonra Trabzon 2. Fotoğraf Günleri'ni hep birlikte coşkuyla yaşadık. Açılışımızdan kapanışımıza kadar Trabzonlu fotoğrafseverler artan bir ilgi ile etkinliklerimizi izlediler. İzleyiciler arasında gördüğümüz yeni yüzler, kentimizde fotoğraf adına yeni kazanımlar olduğunu müjdeliyordu.

Şimdi başa dönüp etkinliklerimizi şöyle bir anımsayalım:

1. GÜN

27 Mayıs 1994 Cuma, Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen açılışta, Dernek başkanı Türkün Sümerkan'ın sunu konuşması ardından FDÇK Genel Sekreteri Dr. Sefa Ulukan, Fotoğraf sanatının günümüzdeki konumu ve önemini içeren bir konuşma yaptı. Ardından Trabzon Valisi sayın Alaeddin Yüksel'in konuşmasını izledik. Bu günün sunuculuk görevini de arkadaşımız Suat Boynukalın üstlenmişti.

Bu törenin ardından sergi salonuna geçilerek FİAP Türkiye temsilcisi Mehmet Bayhan'ın katkılarıyla sağlanan, Avusturyalı fotoğraf sanatçısı Chris Hinterobermaier'in sergisi açıldı.

2. GÜN

28 Mayıs Cumartesi. Önce Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde Dr. Sefa ulukan, Fotoğraf sanatının örgütlenme sorunlarını içeren konferansını sundu. Ardından gene Sefa Ulukan ve bir başka Adana'lı konuşumuz Vahap Akşen'in dia gösterisi izlendi.

Günün Hüseyin Kazaz'daki etkinlikleri böylece sona erdi. Akşam saatlerinde Trabzon Şehir Kulübü Derneği galerisinde Ozan Sağdıç'ın sergisi açıldı. Değerli sanatçı Ozan Sağdıç da o gün aramızdaydı.

3. GÜN

29 Mayıs Pazar. Ovit Dağı'na çekim ve piknik gezisi. Gezide Ozan Sağdıç, Tansu Gürpınar ve Vahap Akşen de bizimle.

4. GÜN

30 Mayıs Pazartesi. Hüseyin Kazaz kültür merkezi'nde Tansu Gürpınar'ın 'Doğa Fotoğrafçılığı' konulu konferansı vardı. Ardından sayın Gürpınar, 'Mantarlar' ile 'Ağaçlar ve Ormanlar' adlı dia gösterilerini gerçekleştirdi.

(devamı 2.syf.)

Bir konuk _____

SUAT HACISALİHOĞLU

(Trabzon Şehir Kulübü Derneği Başkanı)

27 Mayıs - 9 Haziran tarihleri arasında sanatseverlere sunulan Trabzon 2. Fotoğraf günlerinin hazırlanış, sunuş ve sonuç bakımından övgüye değer bir çalışma olduğunda sanırım hemfikiriz..

Dostluklarla başlayan, sohbetlerle geliştirilen ve sonuçta topluma sunulan çalışmaların arkasında sadece toplumsal görev bilinci olduğunu söylemek gerekir.

İşte bunlardan biri de Trabzon 2. Fotoğraf Günleri'nin hazırlanışında yaşanmıştır. Foto Forum yöneticileri ile yapılan görüşmelerde, Fotoğraf Günleri'nin iki dernek tarafından ortaklaşa düzenlenmesinin, her iki derneğin güç birliği sayesinde eksiksiz ve güzel bir sonuca ulaşabileceği belirlendi.. Böylelikle, Fotoğraf Günleri'ni Trabzon Fotoğraf Sanatı Derneği ile Trabzon Şehir Kulübü Derneği'nin ortaklaşa düzenleme kararı ortaya çıktı.

1920 Yılında sadece şehirde sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulan ve bu güne kadar kendi bünyesinde belirli çalışmalar yapan Trabzon şehir Kulübü Derneği, bu tür etkinliklerden elbette uzak kalamazdı.

Fotoğraf sanatçılarının değerli çalışma ve ürünlerinin, 2 haftalık uzun bir zaman süresince sanatseverlere sunulması ve bu zor organizasyonun başarı ile tamamlanması, etkinliğin her kademesinde görev alan çalışanlara sadece kıvanç vermiştir. Şunu unutmamak gerekir ki, değerler ne kadar güzel olursa olsun, toplumun ilgisini çekmek te bir gerekliliktir.

Sonuçta bu etkinliğe başarı notu verenler, elbette onları izleyenlerdir. 2 Hafta boyunca yapılan sergi ve dia gösterileri sırasında, insanımızın bunlara gerçekten değer verdiği; sonuna kadar büyük bir heyecan ve zevkle izlemeye geldiği gözlenmiştir. İşte o anlar, bu etkinliğe hizmet verenlerin tüm yorgunluklarını unuttukları anlar olmuştur.

Burada şu konuya değinmekte yarar olduğuna inanıyorum. Bu tür etkinliklerde bir araya gelen yakın ve uzak çevredeki insanların sanatsal olaylarla birleşmesi sonucunda, sosyal yaşantıya büyük bir katkı sağlanmakta ve yararlı dostluk bağları kurulmaktadır.

Sonuç olarak uzun bir çalışmayla bu zor organizasyon başarılı şekilde tamamlanmıştır. Emeği geçen tüm Foto Forum üyeleri ile ülkenin değişik yörelerinden gelen sanatçıları kutluyor, Fotoğraf Günleri'nin devamını diliyorum.

FOTO FORUM Adına Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu: Türkün SÜMERKAN
Derleme: Basın-Yayın ve Grafik Kolu Adına Nur KOÇ * Sayfa Düzeni Ve Yazım: Türkün SÜMERKAN
Dernek Lokali: Kunduracılar Cad. Neşe Sok. No:1 (Trabzon Düğün Salonu Karşısı)- TRABZON

Üyeler ücretsiz gönderilir
Abonelik Yıllık 40.000 TL veya
karşılığı posta pulu

5. GÜN

31 Mayıs Salı. Akbank Sanat Galerisi'nde İzzet Keribar'ın 'Hawaii' adlı sergisi açıldı. Sayın Keribar açılışta bulunamayışına üzüntüsünü daha önce ilettiği.

6. GÜN

1 Haziran Çarşamba. Etkinliklerin bundan sonraki bölümü Mahmut Goloğlu Kültür Merkezi'nde odaklaştı. Buradaki ilk dia gösterisi, üyelerimizden Hasan Paçal ile Ali Van'ın sundukları gösteriler oldu.

7. GÜN

2 Haziran Perşembe. Üyelerimiz Mustafa Reşat Sümerkan ve Zafer Baki'nin gösterilerini izledik.

8. GÜN

3 Haziran Cuma. Aramıza bir konuk daha katılıyor: Ali Öz. Ali Öz; "Londra", "Nahcivan-Azerbaycan-Kuzey Irak" ve "Bale" konulu gösterilerini ve beraberinde getirdiği Ara Güler'in dia larını sundu.

9. GÜN

4 Haziran Cumartesi. Bugün de Sıtkı Fırat aramızda. "Mevsim Mevsim Yedigöller" adlı gösterisini izliyoruz. Ardından Necmettin Külahçı'nın "Su" konulu gösterisi geliyor. Sayın Külahçı bir doğa kıyımını önlemek amacıyla Antalya'da olması gerektiğini bildiren özür yazısını, bu günün bir başka konusu olan yardımcısı Ümit Uygun ile iletti bizlere .

10. GÜN

5 Haziran Pazar. Haçka Yaylasına çekim ve piknik gezisi. Sıtkı Fırat, Ümit Uygun, Osman Aziz Yeşil, Dursunali Sarıkoç ve Canan Atatekin bizlerle .

11. GÜN

6 Haziran Pazartesi. FOTO FORUM 9. Toplu Fotoğraf Sergisi. Konusu "Çocuklar" olan Sergide Zafer Baki, Suat Boynukalın, Güllü Büyükbıngöl, Recep Ergenç, Nur Koç, M. Sinan Kurbetçi, Vedat Osmanoğlu, Murat Sefer Özürmüş, Hasan Paçal, Fazıl Saraç, Türkün Sümerkan, M. Reşat Sümerkan, Ülfettin Topaloğlu, Nur Vural, Ali Van'ın fotoğrafları yer aldı.

12. GÜN

7 Haziran Salı. Bugün bir yıl önce yitirdiğimiz sevgili Önder Afşarkoca'nın dia gösterisini yüreklerimiz buruk, anılarımız sıcak izledik.

13. GÜN

8 Haziran Çarşamba. AFSAD'lı kadın fotoğrafçılar Aynur Köymen, Nilgün Gökeşmeoğlu, Nilüfer Gökeşmeoğlu, Mehtap Yıldız, Hüsniye Ünal, Neslihan Erkan ve Nilgün Tokdil ve Berrin Cerrahoğlu'nun ortak gösterilerini izledik

14. GÜN

9 Haziran Perşembe. İstanbul'dan Ayhan Erolgil ile üyelerimiz Fazıl Saraç, Sinan Kurbetçi ve Türkün Sümer-

kan'ın Dia gösterileri, etkinliklerin son gösterileri olarak izleyenlere sunuldu.

Bizleri kırmayıp şenliğimize katılan değerli konuklarımıza, Şehir Kulübü Derneğine, son güne kadar yönetim kurulumuza destek olan arkadaşlarımıza içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Yönetim Kurulu adına
TÜRKÜN SÜMERKAN

ÜYELERİMİZİN BAŞARILARI

- Üyelerimizden Vedat Osmanoğlu ve Zafer Baki, Jeoloji Mühendisleri Odası'nın açtığı yarışmada birer yapıtlarıyla sergileme aldılar.
- Üyemiz Şekip İskender 9 Mayıs günü 'Birikimler' adıyla 7. kişisel Fotoğraf sergisini Trabzon Akbank Sanat Galerisinde açtı.

DERNEĞİMİZDEN

- 8. Dönem Fotoğrafçılık Temel Eğitim Kursumuz, 23 Haziran günü sona erdi.
- Yaz dönemi nedeniyle derneğimiz, çalışmalarına Temmuz ve Ağustos aylarında ara vermiş bulunmaktadır. Bu dönemde bültenimiz de yayınlanmayacaktır.

Eylül ayında yine birlikte olacağız.

ETKİNLİKLERİMİZİN TEK DAYANAĞI
AYLIK ÖDENTİLERİNİZDİR

Lütfen zamanında ödeyelim!

